

LISTY BISKUPA ANTONIEGO OKĘCKIEGO Z LAT 1776—1792

Opracowała, przypisami i wstępem opatrzyła
Janina Zbinowska

Los bezcennych materiałów archiwalnych, które w czasie powstania warszawskiego uległy zupełnemu zniszczeniu, podzieliły między innymi dwa tomy korespondencji kanclerza wielkiego koronnego Antoniego Okęckiego z lat 1780—1786. Niestety, już nigdy nie da się wiernie odtworzyć niektórych niewyjaśnionych kwestii. Może w tych listach znalazłyby się dokładniejsze ślady jego „cichej walki” z ambasadorem Stackelbergiem? Postać biskupa-kanclerza chociażby z tego tylko względu zasługuje na przypomnienie.

U swoich współczesnych cieszył się dobrą opinią¹, co było rzadkością w owych czasach, gdy większa część biskupów myślała raczej o przyjemnościach niż o swoich obowiązkach. W czasie sejmku czteroletniego Kazimierz Wężyk poseł podlaski, Zieliński poseł nurski, Pius Kiciński poseł liwski — stawali go jako przykład cnoty obywatelskiej godnej do naśladowania: „Jeżeli osiągnie przypadkiem jakie miejsce czynne człowiek pocziwy, tedy albo będzie musiał się gryźć ustawicznie albo urząd złożyć, jak to uczynili Zamoyski i Okęcki, gdy im rozkazywał poseł zagraniczny, aby to uczynili, co się jemu podobało, nie to co podług prawa i sumienia czynić byli powinni”².

Politykiem wielkim na miarę Andrzeja Młodziejowskiego — Okęcki nigdy nie był, ale też i nie pozostawił po sobie tak smutnej pamięci jak jego poprzednik. Był raczej kapłanem niż mężem stanu. W latach 1771—1780 jako biskup chełmski starał się dobrze wywiązywać ze swoich duszpasterskich obowiązków. Po śmierci Młodziejowskiego został biskupem poznańskim, 31 III 1780 r. podkanclerzym, a po śmierci kanclerza Borcha od 17 XI 1780 r. kanclerzem wielkim koronnym i na tym stanowisku pozostał aż do 28 XII 1786, kiedy to zrzekł się dobrowolnie³ pieczęci wielkiej.

Niniejsze listy pochodzą z lat 1766—1792. Adresatem ich był najczęściej sam król Stanisław August, czasem jego sekretarze. W kilku wypadkach nie da się z całą pewnością ustalić nazwisk adresatów. Wcześniejsze listy były już wydane w 1883 r. przez ks. Korytkowskiego⁴.

W obecnym wydaniu listów pisownia została zmodernizowana,

¹ U. Tarnowska, *Pamiętnik damy polskiej*, Lwów 1876 s. 30; [J. P. Woronicz], *Rocznica Palemona*, Warszawa 1787; W. R. Karzewski, *O prawach fizycznych i moralnych świata czyli prawdziwe systema natury*, Warszawa 1791, wstęp; L. Engeström, *Pamiętniki posła nadzwyczajnego i ministra... króla JKMcI szwedzkiego w Polsce*, Poznań 1875 s. 40.

² *Dziennik czynności sejmku głównego... 1789—1790*, Warszawa 1790 sesja 256.

³ *Gazeta Warszawska* 30 XII 1786.

⁴ J. Korytkowski, *Pralaci i kanonicy katedry metropolitalnej gnieźnieńskiej od 1000 r. aż do dni naszych*, Gniezno 1883.

zwroty grzecznościowe uproszczone, tytuły odnoszące się do osób trzecich oraz niektóre rzeczowniki pisane w tekście dużymi literami, tutaj są podane małymi.

W pracy tej na razie uwzględniono listy pochodzące ze zbiorów rękopiśmiennych Biblioteki Czartoryskich w Krakowie (76 listów), Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich PAN we Wrocławiu (2 listy) oraz niektóre z Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie (Archiwum Popielów i Archiwum G. Ghigiottiego — 9 listów).

1. DO JACKA OGRODZKIEGO⁵

Krasnystaw, 2 VI 1776.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 679 s. 335.

Monseigneur.

Pisał do mnie dawniej jako do prezydującego w Departamencie Policji JWbaron de Hübsch⁶ z Kolonii, odpisałem mu; teraz więc przysłała mi znowu wynalezione od siebie specificum przeciwko jednemu gatunkowi choroby bydłowej. Nie fatygowałbym tym JWMci Pana, lecz że mi tenże Imć przyłączył list swój do Najjaśniejszego Pana, a oprócz tego w liście do mnie wyraził niektóre prośby wiadomości królewskiej dotyczące się, dlatego to wszystko na ręce JWPana przesyłam, zostawiając zupełnej woli Jego, co z tym zechcesz JWPan czynić i jak przyzwoicie osądzisz.

Drugie co piszę, bardziej mnie interesuje przez dawną znajomość i przyjaźń do JMPana starosty hermanowskiego⁷, który mając na Ukrainie oprócz w Galicji znaczną posesję, życzy sobie być posłem na sejm przysły, lecz że mu w Kijowskie daleko jechać, radby się pomieścić między tymi, którzy z Inflant determinowani być mają. Racz JWPan wspomnieć o nim Najjaśniejszemu Panu, wszakże posługując na dawniejszym sejmie dobrze się zasługował. Pisałem na intencję tegoż JMPana starosty do JWKanclerza WKor[onnego]⁸ lecz skuteczniej będzie, kiedy go wspólną wesprze-

⁵ Jacek Ogrodzki (1711—1780) — od 1771—80 sekretarz wielki koronny.

⁶ Hübsch vel von Hüpsch. Dzielko jego: *Vorschl. d. Ausbreitung der Hornviehseuche zu verhindern*, Brönnner 1776. Król obiecał przetłumaczyć i wydrukować, ale czy to doszło do skutku, nie wiadomo, w Estr. nie figuruje.

⁷ Jan Mier — poseł inflancki, starosta hermanowski. Starostwo hermanowskie niegrodowe utworzono dopiero w r. 1773.

⁸ Andrzej Stanisław Młodziejowski (1716—1780) — od 1768 biskup poznański, od 1767 kanclerz wielki koronny. Poprzednik Okeckiego nie cieszył się dobrą opinią publiczną, o czym też może świadczyć jedna z ulotek: Powinszowanie imienin Księdzu Kanclerzowi Wielkiemu Koronnemu:

„Ze chrztu Jędrzeju
Z czynu złodzieju
Biskupie bez wiary
Złoczyńcu bez kary

cie pomocą. W czym i o respons upraszam, a teraz szacownej mnie oddając lasce, z powinnym zostawam poważaniem i submisją.

JWPana Kochanego Dobrodzieja życzliwym bratem i uniżonym sługą.

Okecki B. H.
[Biskup chełmski]

2. DO STANISŁAWA AUGUSTA

Krasnystaw, 11 VI 1776

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 679 s. 341

Najmiłościwszy Królu, Panie Mój Miłościwy.

Znam największą powinność moją pełnić wszelkie WKMci Pana mego rozkazy, bo tego nie tylko wdzięczność moja ku Panu swemu wyciąga, lecz i obowiązek obywatela widzieć spełniane we wszystkim zamysły króla nieprzestannie przez siebie pracującego o dobro kraju i ludu swego.

Z okazji rozkazu przytomnie danego mi od WKMci P[ana] m[ego] przy wyjeździe moim z Warszawy o subiektach do poselstw, insynuowałem niektórym obywatelom Ziemi Chełmskiej, których widzieć miałem sposobność, te zdania, które przyzwoite do dysponowania umysłów przed sejmikami i sejmem następującym sądziłem. Mówiłem o potrzebie stosowania zdań obywatelskich do woli samego WKMci, najdoskonalej wiedzącego przydatne środki do ratunku ojczyzny; nie skarżenia się na potencją sprzymierzoną z Rz[eczypospolitą], od której szczególniej może czeka skuteczne wsparcie dla tejże Rz[eczypospolitej], albo zastąpienie od większych klęsk, jakie by zawisne okoliczności czasu zdarzać mogły. Przekładałem, iż nie wszystko jest złe, co sejm ostatni przesyła ustanowił; że Rada przy boku królów ustawicznie trwająca będzie pożyteczną, gdyby wyraźniejsze i dokładniejsze miała opisy, lecz temu punktowi najtrudniej wierzyć chęć, z prewencji od niechętnych tej formie rządu w umysły obywatelów umyślnie wrażanej, oraz przez niezrozumienie dobra jej ustaw, a najbardziej z obawiania się podległości w najmniejszym punkcie, i z tej nałogowej żądzy, nie sprawować się nikomu z żadnej czynności i z żadnego najmniejszego publicznego urzędu. Pomijam to niechęć rozwiedzenie się moje, bo wiem, że WKM Pan mój znasz najlepiej umysły poddanych swoich i tutejszej okolicy oraz przyczyny wielorakie nietrafiających często do powinnego celu w zamysłach dobra publicznego.

Z JMPanem sędzią Stamirowskim⁹ widziałem się przed kilku-

Masz pieczęć od kata
Giń według Twe lata”.

Zob. Bibl. PAN w Krakowie rkps 321.

⁹ Tomasz Stamirowski — sędzia chełmski, w 1786 starosta krasnystawski.

nastu dniami, przytomnie mówiąc ze mną zwłóczył jeszcze ochotę swoją o podjęcie się poselstwa, chociaż mu doniosłem o destynowaniu go WKMcI Pana mego na tą funkcję. Po odebranej sztafecie pisałem do niego, nie zastany w domu, spodziewam się jednak za kilka dni go obaczyć i zupełnie mu wyperswadować to podjęcie się. JMPana kuchmistrza kor[onnego]¹⁰ całe w tej okolicy przytomnego nie masz, siedzi przed Lwowem u matki swojej, i dotąd żadnego kroku do obywatelów tutejszych (nie będąc w tej ziemi posesjonatem aktualnym, tylko spodziewanym przez przyszłą sukcesją) nie uczynił sam, oprócz że JMPan oboźny kor[onny]¹¹ do kilku poufanych przyjaciół swoich o jego utrzymanie na poselstwie pisał. Nawet bliżej należący, tu mieszkający, nie umieją upewnić o pewnym jego na sejmiki przybyciu.

Po odebranej sztafecie odesłałem zaraz listy do JMPana kasztelana chełm[skiego]¹², od którego responsa na ręce JMPana sekretarza kor[onnego] Ogrodzkiego, odsyłam, i zaraz prawie starałem się widzieć osobiście z tymże JMPanem kasztelanem. Nie znalazłem trudności perswadować mu podróż do Warszawy, dokąd w przyszły piątek tj. 14 praesens wybrać się najdalej przyrzekł mi, wkrótce zatem będzie miał honor prezentować się WKMcI i odebrać rozkazy Pańskie, a pełnić je widzę go dobrze dysponowanym. Nie miałem przyczyny powierzać więcej pisania do mnie, jak co wybierającemu się być przytomnie wkrótce w Warszawie należało. Tyle mi donieść jeszcze należy, że po odebranej sztafecie widząc się dopiero z JMPanem kasztelanem, dopiero mu miałem okazją powiedzieć o osobach od WKMcI Pana mego na poselstwo destynowanych a dawniej przez trzecie osoby z mojej insynuacji dowiadujące się. Słyszałem, iż JMPan kasztelan chełmski i jego przyjaciele determinowani byli wysłać na tę funkcję JMPana podkomorzego¹³ i starostę czulczyckiego¹⁴; przyznał się do tego ewentualnego ułożenia JMPan kasztelan przede mną z oświadczeniem, iż łatwo odmieni za odebrany teraz rozkazem WKMcI P[ana] m[ego].

Gdy prawo zabroniło konsyliarzom Rady znajdować się przytomnie na sejmikach przedsejmowych, nie zabroniło znajdować się blisko i w własnej wiosce, jak mam intencją uczynić i być medi Juli blisko pod Chełmem dla dopilnowania tym skuteczniej rozkazów Pańskich, ile tylko sposobność moja potrafić będzie mogła.

¹⁰ Placyd Jan Kurdwanowski (1746—1824) syn Maurycego Józefa starosty baranowskiego i Humbeliny z Potockich kasztelanki słońskiej, od 1773—1780 kuchmistrz koronny.

¹¹ Kazimierz Krasieński (1725—1802) — od 1763 oboźny koronny.

¹² Wojciech Węgliński — kasztelan chełmski w latach 1764—86.

¹³ Mowa o Łukaszu Węglińskim.

¹⁴ Franciszek Kunicki (zm. 1828) — starosta czulczycki, w 1783 r. sędzia sejmowy, od 1784 podkomorzy chełmski.

Jest powinnością, będzie i szczerą usilnością zawsze moją, stosować się we wszystkim do woli JKMcI i zostawać nieposzlakowanie i dozgonnie, między innymi łaskawemu panowaniu podległymi.

Waszej Królewskiej Mci Pana mego Miłościwego wierną Radą
Okęcki B. H.

3. DO ADAMA JÓZEFA CIECISZOWSKIEGO¹⁵

[Warszawa], 16 IV 1780.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 678 s. 321

Kochany Łowczy.

Zlecił mi król pisać do generała wielkopolskiego¹⁶ o przyjazd jego tutaj do Warszawy i tą jutrzejszą do Poznania pocztą wyko-
nam. Lecz przypomnij proszę z okazji jakowej, iż dawno z gabinetu miano pisać do tegoż generała Raczyńskiego, ażeby przeze mnie na interesach tamtejszych województw referował do Dworu, gdy jakowe zachodzić będą okoliczności.

JW koadjutora¹⁷ posyłam prosić dziś do siebie na obiad, jeżeli i JWMPana mieć mogę, proszę po dawnemu o też przyjaźń.

Okęcki

4. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 22 IV 1780.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 729 s. 133

Po rezolucji odebranej od WKMcI Pana mego względem super-
aditionis komisarzy do komisji Boni Ordinis w Wschowie¹⁸, woko-
wałem do siebie JPana Sikorskiego¹⁹, który mi to samo doniósł,
co dziś doniósł Waszej Królewskiej Mości Panu memu kanclerz
w[ielki] k[oronny]²⁰. Pomylili się znać proszący o tę superaddycją
i próżnie fatygowali, a ja o tym przytomnym tu i przypominającym
wielkopolanom doniosę.

Okęcki P. K.

[Podkanclerzy koronny]

¹⁵ Adam Józef Cieciszowski (1743—1783) — od 1773 łowczy liwski, 31 V 1780 mianowany pisarzem wielkim koronnym.

¹⁶ Kazimierz Raczyński (zm. 1824) — generał wielkopolski i starosta gnieźnieński w r. 1780, marszałek Rady Nieustającej 1782—84, marszałek nadworny koronny 1783—93.

¹⁷ Jan Alojzy Aleksandrowicz (1728—1781) — koadiutor Okęckiego, oficjał warszawski, w latach 1780—81 biskup chełmski.

¹⁸ Wschowa — miejscowość w woj. poznańskim.

¹⁹ Antoni Sikorski — sekretarz kancelarii wielkiej koronnej.

²⁰ Jan Jędrzej Józef Borch (1715—1780) — od 1 IV 1780—3 X 1780 kanclerz wielki koronny.

5. DO ADAMA JÓZEFA CIECISZOWSKIEGO

[Warszawa], 20 VII 1780.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 678 s. 323

Oddano mi dopiero te listy, które tu przyłączam, potrzebujące prędkiej rezulucji królewskiej i rozkazu. Choćbym chciał sam z nimi jechać do Łazienek, tamuje mi akt wizyty duchownej u Brygidek, którą na dziś rano złożyłem i zawieźć ich nie mogę, więc upraszam JW Pana, ażeby te wszystkie adiunkta odesłał Najjaśniejszemu Panu przez okazje zamkowe, a mnie o woli jego uwiadomił, nie tylko co mam odpisać Księciu prymasowi²¹ i JW Gurowskiemu²², lecz czyli pisać do generała wielkopolskiego i starosty gnieźnieńskiego²³ o sfolgowanie obiekcji z kondemnaty lub nie. Jest moją powinnością dołożyć się woli Najjaśniejszego Pana, któremu dawniej donosiłem ile wiedziałem o gotujących się od ziomeków własnych przeskodach dla funkcji JW Panu Gurowskiemu. Dzień elekcji bliski i poczta dziś rano odchodzi, to oboje nagli o prędką rezulucję. Listy do mnie proszę mi także powrócić.

Zostawam z powiną obserwancją, Kochany Pisarzu, życzliwym bratem i uniżonym sługą

Okęcki

6. DO ADAMA JÓZEFA CIECISZOWSKIEGO

[Warszawa], 2 VIII 1780.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 678 s. 327

Jaśnie Wielmożny Pisarzu.

Szukam pożegnać JWMPana, odjeżdżając na dni kilkanaście i oddać mnie jego szacownej łasce.

Jeżeliby tu przez ten czas JW Pan Wilkanowski²⁴ sędzia łączyci miał co donieść w interesach swego ojca w staraniu się o poselstwo na sejm, upraszam mu to ułatwić w nieprzytomności mojej. U JM[Pana] z należytą zostawam submisją.

JW Pana życzliwym bratem i uniżonym sługą

Okęcki B. P.

²¹ Antoni Ostrowski (1712—1784) — prymas od 1777 r.

²² Prawdopodobnie Rafał Gurowski (1716—1797) — kasztelan łędzki, od 1782 kasztelan gnieźnieński, który z sąsiadami toczył ciągłe spory. W 1779 r. wszystkie wsie starostwa wystąpiły przeciwko niemu do sądu referendarskiego.

²³ Mowa o Kazimierzu Raczyńskim.

²⁴ Sędzią łączycim był w tym czasie Franciszek Wilkanowski.

7. DO ADAMA JÓZEFA CIECISZOWSKIEGO

[Warszawa], 13 X 1780.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 678 s. 329

Posyłam JW Panu papiery oddane mi wczoraj do sejmiku elekcji podkomorzego łomżyńskiego, które nie non evincunt kasztelan wiski²⁵ pod procesem kilku kondemnat dlatego zagajać nie mógł, i dlatego na sejmie się nie znajduje. Manifestu przeciwko elekcji żadnego nie przysłał, który nie d niego samego, lecz od części większej obywateli ziemi być powinien. Tu zaś jest laudum in forma dobrej elekcji. Nadto pisze, że ochotnika innego do kandydacji na podkomorstwo nie było, za cóż takowe niefundamentalne pretensje mają tamować, dawniejszą królewską dla Przyjemskiego starego²⁶. Przecież dla wszystkiego ja przywileju zapiecztowanie jeszcze do jutra zatrzymam, jeżeli Najjaśniejszy Pan nie rozkaże inaczej, lub co magis authenticum na przeciwko Przyjemskiemu nie nastąpi.

Dobry dzień zasylam, dobry, oraz Twój kochany Pisarzu

Sługa
Okęcki

8. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 21 XI 1780.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 729 s.

Najjaśniejszy Panie.

Mam honor inkludować tu WKMci Panu memu aprobacją kurlandzką do podpisu WKMci, po zniesieniu się moim z JMPanem konsyliarzem Kortum²⁷, jako o tym osobne adiunktum ode mnie będzie informowało.

Consiliari Terrestres Piltinenses²⁸, o których wczoraj zapytany byłem, są dożywotni.

JW Książę Imć biskup płocki²⁹ prosi o podpisanie chorągwa płockiego dla Jana Bromirskiego³⁰, jako o tym bilet przyłączony JO Księcia Imci ręką pisany do mnie zaświadczy.

Dysponowałeś W[asza] K[rólewska] Mość Pa[nie] mój wczoraj

²⁵ Chryzostom Opacki (zm. 1809) — od 1779 kasztelan wiski.

²⁶ Ignacy Przyjemski — od 1780 podkomorzy łomżyński.

²⁷ Być może Ernest Kortum — sekretarz ks. kurlandzkiego, historyk, prawnik.

²⁸ Piltyn (lotew. Piltene) — miejscowość w gub. kurlandzkiej.

²⁹ Michał Jerzy Poniatowski (1736—1794) — brat Stanisława Augusta, od 1773 biskup płocki, po śmierci Antoniego Ostrowskiego został prymasem.

³⁰ Jan Bromirski — ożeniony z Konstancją Mostowską, od 1780—1784 chorąży płocki.

napisać jeszcze jedno dyploma na Order Orła Białego, zapomniałem dzisiaj dla kogo. Daruj Najjaśniejszy Panie łaskawie, przyznającemu się i oskarżającemu o toż zapomnienie.

Okęcki BPKWK

9. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 28 XI 1780.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 729 s. 137

Najjaśniejszy Panie.

Zażywam pozwolenia W[aszej] K[rólewskiej] Mości Pana mego posyłając Mu do podpisu papiery z informacjami na wierzchu do każdego zapisanymi.

Urzędy gościnne to są te same, które jeszcze z wojewodą rawskim³¹ i podkomorzym gostyńskim³² w maju były umówione, dotychczas nieeksportowane, a w tych dniach dopiero od obydwu zgodna o te przywileje zachodzi do mnie rekwiizycja.

JWPan podkomorzy gostyński rekwirował mnie nadto, ażebym przypominał WKMcI Panu memu, że JMPan Jan Cielecki³³ uprosił już protekcją i łaskę WKMcI, ażeby jemu oddał kasztelanią spicimirską post resignationem JMPana Rychłowskiego³⁴ kasztelana aktualnego, do czego obiecuje mi złożyć rezygnację in forma, suplikując WKMcI Pana mego, ażebyś raczył czas elekcji na przyszłych pierwszych sesjach wyznaczyć i Pańską swoją protekcją wesprzeć tegoż JPana Cieleckiego do skutecznego tejże kasztelanii otrzymania.

Przyłączam razem kopię instrumentu prokuratorii maltańskiej JMPana Miaskowskiego³⁵, o której miałem honor onegdaj donieść.

Okęcki

10. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 4 XII 1780.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 678 s. 331

Najjaśniejszy Panie.

Donoszą mi obywatele kujawscy o śmierci JMPana Radoszewskiego³⁶ chorążego kowalskiego, którą wiadomość, aby prędzej doszła, ośmielałem się donieść tym pismem.

³¹ Bazyli Walicki — od 30 IV 1774 wojewoda rawski.

³² Józef Mikorski — podkomorzy gostyński, w r. 1776 był pisarzem w Komisji Skarbu Koronnego.

³³ Jan Zaremba Cielecki — starosta prusinowski, od grudnia 1780 kasztelan spicimirski.

³⁴ Stanisław Rychłowski rzekł się kasztelaniem w 1780 r.

³⁵ Marcin Miaskowski — kawaler maltański.

³⁶ Stanisław Radoszewski (zm. 1780) — chorąży kowalski.

Dąbski³⁷ chorąży brzesko-kujawski imieniem kasztelana krzewickiego³⁸ prosi o chorągwo kowalskie dla Rybińskiego³⁹ podczaszego brzesk.-kuj., o podczastwo dla Karola Rudnickiego miecznika brzesk.-kuj., o miecznikostwo dla Andrzeja Mniewskiego [...]

Listy oryginalne piszących do mnie przyłączam, o których odsłanie dla dania im responsu, suplikuję.

Okęcki

11. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 5 XII 1780.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 678 s. 333

Najjaśniejszy Panie.

Do oznajmionych dnia wczorajszego konkurentów o chorągwo kowalskie, przybywa, z rekomendacji JW K[sie]jcia Imci prymasa, którą mi zanieść przed tron Waszej Królewskiej Mości Panu memu zlecił, do chorągwa kowalskiego JW Sokółowski⁴⁰ stolnik kowalski, do stolnikostwa JW Tomasz Brzeski wojski kruszewicki, do wójtwa tegoż JWPan Norbert Brzeski.

Co do wyboru łaskawego WKMcI Pana mego z powinności donoszę.

Okęcki

12. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], XII 1780.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 729 s. 139

Najjaśniejszy Panie.

Po śmierci JMPana Rudzkiego⁴¹ cześnika czerskiego suplikuję WKMcI Pana mego o ten urząd dla stryjecznego mego Kazimierza Okęckiego⁴² wojskiego czerskiego, o wójtwo po nim dla JMPana Słonki⁴³ skarbnika z[iem]i czerskiej, o skarbkowstwo doprasza się Boski⁴⁴ syn chorążego czerskiego. Rozumiem, iż to ułożenie będzie zgodne z intencją JWPana kasztelana czerskiego⁴⁵, którego w ten

³⁷ Zapewne Stanisław Dąbski (1724—1802) — od 1770 chorąży kruszewicko-inowrocławski.

³⁸ Józef Potocki h. Szeliga — od 8 I 1780 kasztelan krzywiński.

³⁹ Marceł Rybiński nie otrzymał chorągwa kowalskiego, tylko później został cześnikiem przeddeckim.

⁴⁰ Teodor Sokółowski został chorążym kowalskim.

⁴¹ Józef Rudzki (zm. 1780) — cześnik czerski.

⁴² Kazimierz Okęcki — syn Józefa, wojski ziemi czerskiej, w r. 1776 skarbnik czerski, w r. 1781 cześnik czerski.

⁴³ Teodor Słonko — skarbnik ziemi czerskiej, w 1784 miecznik czerski.

⁴⁴ Józef Boski — syn chorążego czerskiego Pawła.

⁴⁵ Tomasz Ostrowski (1735—1817) — od 1774 kasztelan czerski.

moment nie mam sposobności widzieć, a najbardziej ex scala za moim imiennikiem wyżej wyrażonym, łaski Waszej WKMcI Pana mego suplikuję.

Okeński

13. DO ADAMA JÓZEFA CIECISZOWSKIEGO

[Warszawa], 14 II 1781.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 678 s. 337

Odebrany list z dzisiejszej poczty od barona de Gallberg⁴⁶ posyłam żywcem JWPanu nie zostawiając kopii sobie, i z tym, który inkludował do mnie od elektora palatynatu do króla Imci, ażebyś go JWPan chciał oddać Najjaśniejszemu Panu. Należało, ażeby ten minister przy przysyłaniu mi listu do króla Imci przyłączył był kopią, jak się ministerialnie odbierać powinno. Nie odebrałem jednak żadnej, o czym przy oddaniu wspomniej JWPanu Najjaśniejszemu Panu.

Zresztą zamawiam sobie, ażeby respons był znowu przez moje ręce przesłany, jak mieć chce tenże JWPan de Gallberg.

Jestem tenerrime JW Pana Życzliwym bratem i uniżonym sługą

Okeński

14. DO PIOTRA MAŁACHOWSKIEGO

Warszawa, 24 V 1781.

List pisany obcą ręką tylko ostatnie zdanie grzecznościowe i podpis oryginalny Okeńskiego. Bibl. Ossolińskich, rkps 11860/II.

Jaśnie Wielmożny Mci Panie kochany Bracie.

Sprawa reductionis marcarum wprowadzona do Trybunału koronnego, o której JWPan w liście swoim de die 20 currentis pi-

⁴⁶ Gallberg — minister elektora reńskiego ks. Karola Teodora.

⁴⁷ Piotr Małachowski — od 1781—82 kasztelan wojnicki.

Kopia listu Małachowskiego do bpa Okeńskiego.

Groźącemu wyrokowi trybunalskiemu upadkiem substancji obywatelskiej, najszczególniej zaś w[o]jew[ó]dztwa krakowski[ego] obarczonego dawnymi długami duchownymi, gdzie krzesłem zaszczycony jestem [...], najmocniejszą zasyłam prośbę do łaski JWMP[an]a D[obrodzie]ja, abyś ten możliwością swoją sprawiedliwie przelstoczyć raczył. Idą duchowni pro reductione marca[rum], obstawając przy preiudykatach arbitralnie zapadłych, i stosownie dawniejszym, z gruntu niszczące obywatelów na teraźniejszym Trybunale chcą zyskać iudicatum. Ze więc ta okoliczność reductionis in monetam marcar[um] jako prawem nie objaśniona znaczy novam emergentiam a w tej przypadku moc dość wysoką upoważnionego Trybunału magistraturze przez stany Rz[ecz]ypos[politej] nie jest dozwolona, ale raczej Sejmowi zostawiona, przeto powtarzam [...] usilnie żądania moje, ażeby Trybunałowi dzisiejszemu, mianowicie jednak JWprezydentowi i marszałkowi, prawa wzmiankowane 1607 roku novam emergentiam na Sejm odsyłać nakazujące, w sposobie dopełnienia jego —

szesz, nie jest mi wiadoma, ale dorozumieć mi się należy, że ją musi jaka strona druga popierać. Gdy zaś prawo sprawę tę podsycające w sądzie trybunalskim pokładane będzie, wątpić nie należy, że sąd ten najwyższy przychylił się do przepisu tegoż prawa i sprawiedliwości etiam bez mojego interesowania, którego ja na uciśnienie drugiej strony postanowiłem u siebie nie czynić, a do tego, że pamiętam o konstytucji 1768, która na piszących instancje i na proszących o nie ukaranie tysiadcem grzywien postanowiła. Darujesz przeto JWPan, że z przyczyn wyżej wyrażonych żądanej przysługi mojej tą razą okazać JWPanu nie mogę, którego na zawsze z należytych powazaniem jestem.

JW Pana Kochanowskiego Dobrodzieja
Życzliwym bratem i uniżonym sługą
Okeński BPKWK

[adres]: JW Kasztelan Wojnicki

15. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 26 V 1781.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 729 s. 145

Najjaśniejszy Panie.

W dwóch przyłączonych ekstraktach z metryki jest to, co WKM Pan mój oddać sobie rozkazałeś, więcej papierów sięgających się do traktatu 1683⁴⁸ nie znajduje się w metryce, jako mi zaświadcza JMPan metrykant Słomiński⁴⁹.

Pieczeni powierzonych mi z łaski WKMcI Pana mego zostawiać przy kimkolwiek nie pozwala prawo i zwyczaj. Czyniąc zadość łaskawej dla mnie intencji WKMcI Pana mego, ażeby przez moją kancelarię przechodziły dyplomata na ordery, posyłam do rąk Pańskich zapieczętowne, [z] zostawionymi miejscami do zapisania imion i przezwisk jedną ręką przez pana Mikołaja Sikorskiego⁵⁰ znajomego JMPanu Badeniemu, a zostawionemu tu w mojej niebytności do strzeżenia papierów kancelarii. Ten zawsze zapisze, na kogo rozkaz WKMcI zajdzie.

względnie przez JWMP[an]a D[obrodzie]ja przełożone zostało. A tak i sprawiedliwości uiszczenie i ministrowskiego JWMP[an]a D[obrodzie]ja urzędu w obywatelstwie uwielbienie powszechnie nastąpi, z którym ja zostając na zawsze pragnę. Zob. rkps 11860 II Bibl. Ossolińskich we Wrocławiu.

W sprawach materialnych duchowieństwa biskup był nieustępliwy.
⁴⁸ Chodzi o traktat między Janem III Sobieskim a ces. Leopoldem I zawarty 31 III 1683 r.

⁴⁹ Jan Nepomucen Słomiński — metrykant pieczęci wielkiej koronnej.
⁵⁰ Mikołaj Sikorski — może to krewny Antoniego Sikorskiego sekretarza kancelarii wielkiej koronnej.

Dyploma dla JMPana Karola Litawora Chreptowicza⁵¹ odesłałem już przed godziną do JW Pana Badeniego⁵².

Nie mogę po tym wszystkim doniesieniu zamilczeć tej wdzięczności, którą mam WKMcI Panu memu, za łaskawy wyraz w biliecie dzisiejszym do mnie odjeżdżającego.

Czuję jak najmocniej dowód i w tym łaskawego Pana i Króla ku mnie, przewyższającej wartość i zasługi moje, znam na każdym miejscu powinność być wiernym, i w tym aż do zgonu zostawać.

Okecki

16. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 26 V 1781.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 729 s. 147—149

Najjaśniejszy Panie.

Papiery dla ks. Garnysza⁵³ mam honor przesłać Waszej Królewskiej Mości Panu memu, które jeżeli będzie łaska ad eventuałem casum podpisać, raczysz je WKM oddać na ręce JW biskupa płockiego⁵⁴, jako wiadomemu potrzeby sekretu.

Mam z łaski WKMcI Pana mego podpisane dyploma dla JW Pana Dembowskiego⁵⁵ sufragana kujaw[skiego] ad petita JW Pana Kretkowskiego⁵⁶, lecz jeszcze znaków orderu nie mam oddanych. Gdyby później jak dziś miały być oddane, to suplikuję imieniem tegoż JW Kretkowskiego oddać je na ręce JW Pana Cieciszowskiego pisarza koronnego.

Czekam jeszcze tutaj na podpisanie ekstraktów ex Archivo Secretioni metryki traktatu de Anno 1683, z rozkazu wczorajszego WKMcI Pana mego, które dziś będę miał honor oddać lub odesłać.

Lecz odpisywać na tak długie pisma od Departamentu Policji względem interesu reskryptów do komisji Boni Ordinis o szpitalach nie wystarczę przed wyjazdem moim, z łaskawego pozwolenia WKMcI Pana mego determinowanym. Jest to ciąg długich kłótni i kwestii kilkuletnich między śp. kanclerzem Młodziejowskim a Departamentem Policji czyli inaczej tego Departamentu prezesem. Choćby nawet wola WKMcI skłoniła się przyjąć te wszystkie re-

⁵¹ Karol Litawor Chreptowicz — konfederat barski, od 26 V 1781 chorąży nadworny litewski.

⁵² Stanisław Badeni (zm. 1824) — od 1777 sekretarz królewski, w r. 1780 sekretarz sejmowy, w r. 1787 regent kancelarii mniejszej.

⁵³ Maciej Garnysz (1740—1790) — w r. 1778 referendarz koronny, od r. 1781 biskup chełmski, od 29 XII 1786 podkanclerzy wielki koronny.

⁵⁴ Mowa o Michale Jerzym Poniatowskim.

⁵⁵ Jan Dembowski (ok. 1700—1790) — sufragan kujawski, biskup tytularny lambezytański.

⁵⁶ Może Jakub Zygmunt Kretkowski — starosta przedecki, od r. 1778 kawaler Orderu św. Stanisława.

fleksje od Departamentu onegdaj oddane, to po staremu już nie masz czasu ekspediować takowych uniwersałów. Jeżeli WKM zajdzie pozwolenie tak sobie w tym poradzę, że przeczytawszy ich już wczoraj zaraz oddane z rąk JMPana Badeniego⁵⁷, komunikować będę moich myśli nad nimi JW Panu metrykantowi Rogalskiemu⁵⁸, najwiadomszemu tego interesu. On ich układał za k[ancelerza] Młodziejowskiego, uczyni obserwacje in scripto i te odda do gabinetu WKMcI Pana mego. Na którąkolwiek stronę zdecydować WKM swoją wygodą strutyrowawszy⁵⁹ je raczysz, tak się stanie, jeżeli prędzej ekspediować będzie rozkazem Waszej Królewskiej Mości, dopełni to JMPan podkanclerzy koronny⁶⁰ za tydzień się powrócić obiecujący, jeżeli będą mogły być pozaciągnięte, ja dopełnię rozkaz Pański..

Okecki

17. DO ADAMA JÓZEFA CIECISZOWSKIEGO?

Ciążeń, 1 VI [1781]⁶¹.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 678 s. 339

Oprócz mojej ochoty przesłania JW Panu mojej submisji z tego miejsca, gdzie dobrze i zdrowo na usługi chcąc być JW Pana zjechał, daje mi okazję pisanie terażniejszego list, który mnie tu zastał od JMPana kasztelana kowalskiego⁶², proszącego mnie o wstawienie się do osób komisją ekonomiczną JKMcI teraz składających w interesie jego, który in annexo przyłączam. Nie będę w tym fatygował więcej nikogo, dość, jeśli [?] w poufałości pozwałam sobie JW Pana w tym zatrudnić, a co słusznego w tym JW Panowie odpowiedzieć zechcecie, zatem i ile może być względnego dla zaszczyczonego łaską królewską tegoż JW Pana kasztelana, to mu później doniosę.

Jeszczem się w tym kraju dobrze nie rozgościł, pro 20 presens jechać do Poznania zakładam sobie, a stąd moje przygotowania tam czynię do widzenia się tam z przytomnymi obywatelami. To

⁵⁷ Mowa o sekretarzu królewskim Stanisławie Badenim.

⁵⁸ Antoni Rogalski — metrykant kancelarii mniejszej koronnej, był pisarzem w komisji Boni Ordinis w r. 1782.

⁵⁹ Strutyrować (z łac.) — rozpatrzyć, rozważyć, roztrząsać.

⁶⁰ Jacek Małachowski (1737—1821) — brat Stanisława marszałka sejmu czteroletniego, od r. 1780 podkanclerzy wielki koronny; po złożeniu pieczęci wielkiej przez Okeckiego 28 XII 1786 został po nim kanclerzem wielkim koronnym.

⁶¹ Ciążeń — parafia w diecezji poznańskiej. Okecki jadąc do swojej diecezji w r. 1781 po drodze zatrzymywał się na dłuższy czas w różnych miejscowościach, dlatego podróż ta trwała prawie dwa tygodnie (od 27 V do 10 VI).

⁶² Piotr Sumiński — kasztelan kowalski w latach 1779—1782, od r. 1783 kasztelan kruszwicki.

mnie najwięcej interesuje, ażebyś mnie JWPan chociaż nieprzytomnego w ostatecznej miał zawsze łasce i sercu, zostającego szczerze i na zawsze z powinną submisją.

JWPana życzliwym bratem i uniżonym sługą

Okęcki

18. DO GAETANO GHIGIOTTI ⁶³

Busk, 28 VI 1781.

Archiwum Akt Dawnych. Archiwum Ghigiottego: Pudło 36.

List pisany obcą ręką, tylko formułka grzecznościowa i podpis Okęckiego.

Monsieur

Comme il n'y a rien qui puisse empêcher la construction d'une école Juive dans la ville de Rawicz ⁶⁴, je ne ferai aucun scrupule d'accorder ma permission pour cet effet. Il faut cependant que je sache préalablement, si le Seigneur du lieu et la ville même n'ont rien à redire contre l'établissement de cette école, aussitôt que j'aurai pris les informations nécessaires je délivrerai instamment ma permission.

Mr le Chanoine Wołłowicz ⁶⁵, ne manque pas de me communiquer exactement tout ce que vous faites parvenir à sa connaissance, je vous en remercie infiniment Monsieur et je vous proteste que je suis partout avec les mêmes sentiments d'attachement et d'estime

Monsieur

Votre très humble et très obéissant
Serviteur

Okęcki

M. le Prélat Ghigiotti.

19. DO ADAMA JÓZEFA CIECISZOWSKIEGO

[Warszawa], 16 IX [1781].

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 678 s. 343

Nie tak zgodny był sejmik elekcji podsędkostwa łomżyń[skiego], jak wczoraj interesowany JWP[an] Grzymała ⁶⁶ cedował. Doszły mnie po tym wieczór obiekcje przeciwko temu sejmikowi,

⁶³ Gaetano Ghigiotti (zm. 1796) — kanonik warmiński, tajny radca Stanisława Augusta.

⁶⁴ Rawicz — miasteczko dziedziczne Przyjemskich później Mycielskich, w dziekanacie kroboskim diecezji poznańskiej, zamieszkiwane przez protestantów i katolików oraz żydów. W liście mowa o założeniu szkoły żydowskiej do czego Okęcki ustosunkował się przychylnie.

⁶⁵ Andrzej Wołłowicz (1750—1822) — kanonik plocki, w r. 1790 został opatem czerwińskim.

⁶⁶ Wojciech Grzymała — komornik ziemski zambrowski, od r. 1781 podsędek łomżyński.

Portret z katedry w Warszawie

który dzisiaj wymowiwszy JWPanu Grzymale i animowawszy⁶⁷ go, ażeby jak najłagodniej z kontradykującymi⁶⁸ jeszcze sobie powróciwszy obszedł się w prowincji, przywilej mu zapieczętowałem i wydałem.

Upraszam podać do podpisu Najjaśniejszego Pana te papiery, które tu przyłączam z osobną specyfikacją onych.

Szambelania dla Mikołaja Cieszkowskiego⁶⁹ jest na prośbę podkomorzego krzemienieckiego⁷⁰ dla tego któr[ego] tu miał w kancelarii gabinetowej kiedyś, gdyż ja go nie znam.

Nie byłaby też łaska jutro znowu w południe na lomberka do mnie, dowiaduję się i upraszam, JWPana stateczny sługa

Okęcki

20. DO ADAMA JÓZEFA CIECISZOWSKIEGO

[Warszawa], 18 IX [1781].

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 678 s. 345

Probstwo skalskie się nie uda, i ja znowu nie mam czym bardzo zatrudnić króla dzisiaj. Proszę podać na kasztelanią gnieźnieńską przywilej do podpisu JKMcI, gdy go JWPan łatwego będziez widział. Zostawam z powinną obserwacją.

JWPana życzliwym bratem i uniżonym sługą

Okęcki

21. DO STANISŁAWA AUGUSTA

Warszawa, 11 X 1781.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 503

Najjaśniejszy Panie.

Zaraz po odjeździe WKMcI Pana mego oddane mi były papiery od JMPana podkanclerzego WKsLit.⁷¹ favore JMPana Ihnatowskiego⁷² i z tą remonstracją osobną, którą przyłączam od tegoż Imci podaną za osobami, za którymi się o te urzędy doprasza. Najpilniejszy mu jest przywilej juris caduci, który JMPan Ihnatowski allegat, że miał od WKMcI obiecany, tylko go do podpisu wygotować nie mógł przed odjazdem. Dlatego ośmielałem się postać je WKMcI Panu memu do podpisu.

⁶⁷ Animować (z łac.) — zachęcać.

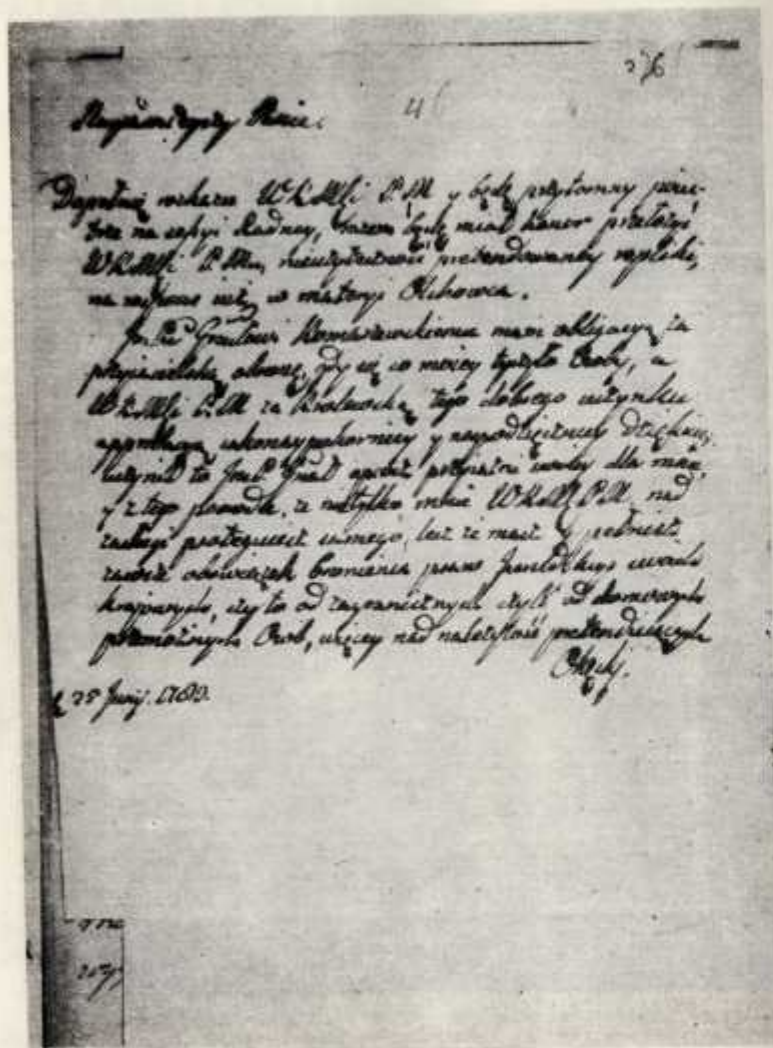
⁶⁸ Kontradykować (z łac.) — przeciwstawiać się.

⁶⁹ Mikołaj Cieszkowski — późniejszy szambelan królewski.

⁷⁰ Mikołaj Piaskowski — podkomorzy krzemieniecki i starosta tatarszczański.

⁷¹ Joachim Litawor Chreptowicz (1729—1812) — od r. 1773 podkanclerzy litewski.

⁷² Może chodzi o Tomasza Ihnatowskiego — od r. 1785 wojskiego la-tyczowskiego.

Autograf Okęckiego

Pewnego pretium tego kaduka proszonego od JMPana Ihnawskiego dojść nie można, chyba się przez zaświadczenie do stempla przed zapieczętowaniem pokaże. W posesji części i sumy, na które kaduk jest wdowa Bułatowskiego⁷³, po którym o kaduk proszą.

Składam się [?] na tamtym miejscu do nóg WKMcI Pana mego Okęcki

22. DO STANISŁAWA AUGUSTA

Warszawa, 18 X 1781.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 678 s. 347

Najjaśniejszy Panie.

Pozwolisz WKM Panie mój znowu się turbować terazniejszym pisaniem, żeby interesa lub żądania obywatelów do tronu Jego nie zalegały długo.

Odebrałem list, którego kopię przyłączam, w którym konsul⁷⁴ uprzywilejowany à Nantes dziękuje za ten urząd, będąc obligowany przenieść się do innego kraju. Spodziewam się, że Wasza Królewska Mość Pan mój rozkażesz dać mu respons z akceptacją tej jego dymisji, a tytuł chyba consiliarii aulici pośle mu się z czasem za rozkazem pańskim.

Po śmierci miecznika ziemi czerskiej⁷⁵, JMPan kasztelan czerski⁷⁶, Cieciszowski pisarz kor[onny] i koniuszy kor[onny]⁷⁷ proszą o takową promocją zgodnie jako tu w dwóch przygotowanych przywilejach przyłączam.

Memoriały odesłane mi tu, które przejeżdżającemu WKMcI Panu memu w Lublinie, w Krasnostawie i w Dubience oddane były, posyłam na ręce JMPana sekretarza Badeniego, z informacją o responsie w szczególności na każdy, dlatego ażeby jeżeli ci suplikanci powracającego przez też miejsca upraszać o rezolucję będą, mogły im być dane komu WKMcI Pan mój z przytomnych przy sobie rozkażesz.

Skłaniam się [?] przy tym do nóg WKMcI Pana mego

Okęcki

23. DO ADAMA JÓZEFA CIECISZOWSKIEGO

[Warszawa], 26 X [1781].

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 678 s. 351

Przyłączam JWPanu dla wiadomości treść pisania pana de Ho-

⁷³ Osoba nie ustalona.

⁷⁴ L. Hoys — pracownik konsulatu polskiego w Nantes złożył swą dymisję w październiku 1781 r. i przeniósł się do Gandawy we Flandrii.

⁷⁵ Józef Grzegorzewski — w latach 1767—1781 miecznik czerski.

⁷⁶ Mowa o Tomaszu Ostrowskim.

⁷⁷ Jan Kicki — w latach 1774—1789 koniuszy koronny.

wen⁷⁸ do pana Do [...] na jego list w interesie tabaki. Ja od pana de Brügggen⁷⁹ nie mam jeszcze żadnego responsu.

Jeszcze dziś nie wyjeżdżam z domu, bo bym miał satysfakcją szukać go i widzieć.

JW Pana dobry sługa

Okęcki

24. DO ANTONIEGO SIERAKOWSKIEGO⁸⁰

[Warszawa], 26 X 1781.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 729 s. 151

Nie wiedzący kto jest na memoriale od JW Pana wczoraj mi przysłanym podpisany, i z jakich powodów przegrał pretendowany swój rozwód w konsystorzu moim, musiałem zasięgnąć wiadomości od JW Ks. koadjutora kijow[skiego] qua oficjała⁸¹, tę przyłączam dla zupełnej informacji, jak tenże Ludwik Klein⁸² zbytecznej i niesłusznej rzeczy żąda. Trzeba mu bardziej zganić niesłuszną prośbą turbowanie Najjaśniejszego Pana, aniżeli żadaną pozwalać delegacją.

Obydwa zda mi się sumieniowi i wiadomości godnego JMKs. koadjutora pewni jesteśmy.

Kłaniam Ci się kochany Sędzio Sejmowy.

Twój stateczny sługa
Okęcki

25. DO STANISŁAWA BADENIEGO

[Warszawa], 4 I 1782.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 698 s. 143

Kochany Sekretarzu.

Jako JMPan mi mówiłeś względem przywileju na starszeństwo dla wiadomego zagranicznego żyda, tak do WMPana się adresuję donosząc, że za zniesieniem się z JW podkanclerzami kor[onnym] i litw[ewskim]⁸³ rozkazałem szukać w Metryce Koronnej podobnego

⁷⁸ Prawdopodobnie Otto Howen (1740—1806) — ochmistrz dworu kurlandzkiego.

⁷⁹ Prawdopodobnie Ernest Wilhelm Brügggen — procesujący się o dobra Alt-Moocken z księciem kurlandzkim w 1785 r. (Od r. 1770 księciem Kurlandii był Piotr de Biron).

⁸⁰ Zapewne Antoni Maciej Sierakowski, biskup inflancki — sędzia sejmowy od 1 X 1781—1 II 1782 r.

⁸¹ Kasper Kazimierz Cieciszowski (1745—1831) — koadiutor biskupa kijowskiego, od r. 1780 oficjał generalny warszawski, przyjaciel J. P. Wronicza, późniejszego prymasa.

⁸² Ludwik Klein — lokaj Stanisława Augusta.

⁸³ Mowa o Jaćku Małachowskim i Joachimie Chreptowiczu.

vestignimo. Nie znaleziono dotąd, tylko tę formę którą przyłączam, szukając więcej, lecz i te już późniejsze prawa ujmujące królom wiele prerogatyw, a przenoszące je do innych magistratur popsuly, że w takiej formie wyjść nie może. Przeczytawszy to adiunktum, jeżeli osądzisz za potrzebne, możesz go Najjaśniejszemu Panu przeczytać i donieść, a ja tymczasem zbiorę refleksję i sposoby, które jeszcze komunikować będę JW pieczętarzom kolegom moim, gdy kwerenda w metryce skończona i przejrzana pewno będzie cała.

Nawiedz mnie, gdy czas pozwoli, nie wyjeżdżającego a zawsze statecznego sercem sobie sługę.

Okęcki

26. DO NN.

Warszawa, 14 IV 1782.

List pisany obcą ręką tylko podpis Okęckiego, z Bibl. Czartoryskich, rkps 678 s. 355

Onegdajszego dnia mając honor być u króla JMci doniosłem mu żądanie Księcia prymasa⁸⁴ o wakującą kantorję gnieźnieńską dla JMć Ks. Lubieńskiego⁸⁵ opata trzemeszeńskiego, a w samej rzeczy postrzegłem w tym moją omyłkę, z niewyraźnego listu przeczytania, że Ks. JMć prymas prosi o też prelaturę za JMć Ks. Lipskim opatem lubińskim⁸⁶. Jakoż zawsze bym był życzył, ażeby był Ks. JMć prymas promowował którego z księży kanoników gnieźnieńskich na prelaturę, a JMć Ks. Lipskiemu już dobrze intratą duchowną opatrzonemu dostała by się kanonia. Lecz gdy Ks[ia]żę JMć prymas koniecznie nalega za Ks. Lipskim i po uczynionej przez JMPana kasztelana Lipskiego⁸⁷ remonstracji nie chce odmienić za Ks. Lipskim interesowania się, żeby mu i w tym dogodzić, kazałem napisać prezentę na tegoż JMć Ks. Lipskiego, którą przyłączam.

Byłbym posłał tę prezentę do podpisu Jego Królewskiej Mości na ręce JW Cieciszowskiego pisarza w[ielkiego] koron[nego], lecz żebym informował o tym interesie WKs. Mości Dobrodzieja i żebyś wiedział o tej promocji, inkluduję ją na ręce Jego, podając to woli Najjaśniejszego i JWks. Mci Dobrodzieja rezolucji.

Najniższy sługa
Okęcki

⁸⁴ Mowa o Antonim Ostrowskim.

⁸⁵ Stefan Lubieński (zm. 1800) — synowiec prymasa Władysława Lubieńskiego, opat trzemeszeński.

⁸⁶ Kazimierz Lipski h. Grabie — opat lubiński, archidiacon kujawski, kanonik gnieźnieński, proboszcz wschowski, proboszcz-infulat chocki zamordowany 12 VI 1797 r.

⁸⁷ Tadeusz Lipski (1725—1796) — kasztelan łeczycki.

27. DO ADAMA JÓZEFA CIECISZOWSKIEGO

[Warszawa], 20 V [1782].

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 698 s. 155

Jaśnie Wielmożny Pisarzu.

Wiem, że dzisiaj będziesz u króla, proszę więc oddać to co przyłączam.

Primo. Uwagi nad memoriałem miasta Warszawy, którą sobie król JMć odesłał wczoraj rozkazał, a wzajemnie Najjaśniejszy Pan deklarował mi odesłać przywilej Augusta III-go na wolny wrąb do lasu ryckiego, który przyłączam odsyłając do podpisu wiadomy dla Grabińskiego⁸⁸ starosty stężyckiego przywilej, jest u mnie, wraz z papierami go odesłać.

Secundo. Reskrypt na ekswizją⁸⁹ opactwa przemęckiego, który znowu dla ekksuzy dawniej naznaczonego odmieniać się musi a jest mi pilny, dlatego ażebym zastępowany poniedziałkową odesłał pocztą.

Ściskam serdecznie JW Pana stateczny sługa

Okęcki

28. DO ADAMA JÓZEFA CIECISZOWSKIEGO

Moszny⁹⁰, 20 VIII 1782.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 678 s. 357

Ażeby jak najprędzej, kiedy król JM rozkazał, zapieczętowany był wiadomy reskrypt^{90a}, przyłączam moją dyspozycją do JMPana Mikołaja Sikorskiego, który zapieczętowany swoją pieczęcią upraszam mu odesłać, a byle stempla dziś dostał, zapieczętowany będzie.

Respons do miasta Gdańska nie opóźni się nic, choć poczeka do mego powrotu.

JW krakowskiego Badeniego^{90b} witam serdecznie powróconego do nas, lecz z upragnieniem dopraszam się deklarowanego mnie tutaj jutro lub pojutrze nawiedzenia, JW Pana, którego widzieć jest największym moim ukontentowaniem i wyznawać się szczerze Twoim statecznym i uniżonym sługą.

Okęcki

⁸⁸ Wojciech Grabiński (zm. 1786) — starosta stężycki.

⁸⁹ Ekswizja, egzdwyżja (z łac.) — podział majątku na części między wierzycieli.

⁹⁰ Moszny — majątek Okęckich. Woronicz napisał sielankę pod tym tytułem.

^{90a} Chodzi o reskrypt kuratora dla Józefa Ossolińskiego nad chorym Konstantym Szaniawskim.

^{90b} Stanisław Badeni w okresie przedsejmowym wyjeżdżał do województwa krakowskiego, został posłem krakowskim.

29. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 25 IX [1782?]

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 698 s. 157

Najjaśniejszy Panie.

Interesa JWKs. metropolity⁹¹ nie mam zleconego inszego jak ten o ks. Prymowiczu⁹², o którego sprawę podał Waszej Królewskiej Mości Panu memu memoriał JWks. Lewiński⁹³, więc jutrzejszą pocztą pójdą rekomendacje ode mnie do grodu żytomirskiego z umowy z JWks. Lewińskim.

Projekt do konstytucji względem ratyfikacji rozgraniczenia z Nowoserwią [Nowoserbią]⁹⁴ będzie ułożony i w czasie pod aprobacją JKMci podany, w którym o dacie aktu w rzeczy samej zniósę się wprzód z JWP[anem] sekretarzem⁹⁵ Departamentu Interesów Cudzoziemskich.

Okęcki

30. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 27 IV 1783.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 735 s. 47

Nazywa się Antoni Kaczorowski⁹⁶, jest podolanin, ten który prezentował w kancelarii kor[onnej]. Do zapieczętowania przywilej już podpisany juris caduci na substancją wszelką po Józefie Goszniowskim [?]. Nie mógł być zapieczętowany ten przywilej bez stempla in ordine otrzymania, którego ma dotąd trudność o zaświadczenie wartości. Teraz zaś nie będzie pieczętowany aż do dalszego WKMci P[ana] m[ego] rozkazu.

Okęcki

⁹¹ Jazon Smogorzewski (1714—1788) — od 1779 biskup kijowski i metropolita Rusi.

⁹² Osoba nieustalona, zapewne ksiądz unicki.

⁹³ Stefan Lewiński (zm. 1807) — sufragan metropolity ruskiego, biskup tegoneński, od r. 1787 koadiutor biskupa łuckiego, później biskup łucki.

⁹⁴ Nowoserbia — okolica w gubernii chersońskiej obejmująca powiaty aleksandryjski i boryniecki, graniczyła z Polską od północy i zachodu.

Układy o uregulowanie tej granicy rozpoczęto 15 VII 1780 w Kryłowie miasteczku rosyjskim, a ukończono 7 II 1781 r. w Turii miasteczku polskim, ale prawdopodobnie ratyfikacja ostateczna była w r. 1782, gdyż przypuszczalny czas biletu określa się na podstawie innych listów Okęckiego, wśród których się ten znajdował. Kodeks zawierający korespondencję oprawy na czasów Stanisława Augusta był ułożony chronologicznie. Zob. I. I h n a t o w s k i, *Dzieło komisji granicznej między Ukrainą, Polską i Noworosją*, Warszawa 1781.

⁹⁵ Może Antoni Kossakowski — sekretarz i tłumacz do spraw rosyjskich w departamencie interesów cudzoziemskich, albo Walerian Tęgo-borski — sekretarz gabinetu spraw zagranicznych.

⁹⁶ Antoni Kaczorowski — chorąży wołkowski.

31. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 25 VI 1783.

Autograf z Archiwum Akt Dawnych. Zbiory Popielów, rkps 202 s. 276

Najjaśniejszy Panie.

Dopełnię rozkazu WKMci P[ana] m[ego] i będę przytomny pojutrze na sesji Radnej, razem będę miał honor przełożyć WKMci P[anu] m[em]u nieużyteczność pretendowanej repliki, na respons już w materii Olchowca.

JMP[an]u generałowi Komarzewskiemu⁹⁷ mam obligację za przyjacielską obronę, gdy się co mojej tyczyło osoby, a WKMci P[anu] m[emu] za królewską tego dobrego uczynku aprobacją jako najpokorniej i najwdzięczniej dziękuję. Uczynił to JMP[an] g[enerał] oprócz przyjaźni swojej dla mnie i z tego powodu, że nie tylko mnie WKMPan m[ój] nad zasługi protegujesz samego, lecz że masz i pełnisz zawsze obowiązek bronięcia praw jurysdykcji currule krajowych, czy to od zagranicznych czyli od domowych przemożnych osób, więcej nad należytość pretendujących.

Okęcki

32. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 28 VI 1783.

List pisany obcą ręką, tylko podpis oryginalny Okęckiego. Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 507

Vous m'ordonnez Sire de repliquer a l'écrit intitulé „Réponse au précis de l'affaire de Olchowiec”⁹⁸.

Rien ne m'est plus sacré que de me conformer aux ordres de Votre Majesté mais permettez Sire de vous représenter, que je n'entrevois aucune utilité d'une pareille réplique. Il est très rare, que la partie mécontente du juge convienne de son tort, quelques évidentes que soient les raisons que le lui prouvent. Quand même ma réplique contient droit les preuves du monde les plus frappantes, l'assessorie n'en sera pas moins accusée de partialité: car dans les matières contentieuses il y a toujours du pour et du contre, les parties expliquent les lois chacun à sa façon, et lorsque le juge se déclare, c'est toujours mécontentement de l'une partie. D'ailleurs Sire l'écrit en question passé tellement les bornes d'une

⁹⁷ Jan Komarzewski (1744—1810) — ulubieniec Stanisława Augusta, w r. 1776 został generał-majorem.

⁹⁸ O to czy Olchowiec stanowił część Lisianki i należał do starostwa żwinogrodzkiego — toczył się kilkuletni spór między hetmanem Ksawerym Branickim a wdową po staroście żwinogrodzkim Salomeą Sołtykową. Sprawą interesował się osobiście poseł rosyjski Stackelberg, dlatego też Okęcki prosił króla, aby uwolnił go od prowadzenia tej sprawy, król tej prośby nie uwzględnił.

juste modération et attaqué si ouvertement la délicatesse des sentiments de toute l'assessorie, qui indépendamment des lois que ne permettent point à cette judicature de rendre compte de ses décrets, il est de la dignité de l'assessorie de ne plus entrer en explication et je supplie Votre Majesté de vouloir bien m'en dispenser.

Okęcki

32a. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 29 VI [1783]

Autograf z Archiwum Akt Dawnych. Zbiory Popielów, rkps 202 s. 281

Najjaśniejszy Panie.

Mam honor przyłączyć tu WKMcii P[an]u m[em]u skrypt mi powierzony i pokorną ekskuzę z odpisywaniu na tenże skrypt podpisaną już ode mnie lecz do odmiany takowej jaką WKM P[anie] mój sam osądzisz za potrzebną.

Okęcki

33. DO JÓZEFA WODZICKIEGO⁹⁹

Warszawa, 2 VIII 1783.

List pisany obcą ręką, tylko formułka grzecznościowa i podpis Okęckiego. Bibl. Ossolińskich, rkps 11639/II

Wielmożny Mci Panie i kochany Bracie.

Miałem ukontentowanie odebrać list WMPana, w którym mi donieść raczyłeś o nastąpionym dekreście na sądach wielkorządowych względem rozkwaterowania żołnierzy w mieście żydowskim na Kazimierzu. Wchodzę ja w słuszne przyczyny WMPana, które mi względem nastąpić niemogącego takowego rozkwaterunku utworzyłeś, i tą samą pocztą piszę do JMPana sędziego wielkorządowego komunikując mu tej WMPana explikacji, aby on w to wszedł i zaradził, aby miasto kontentując ofiarowaną przez żydów kwotę odstąpiło od pretensji lokowania żołnierzy u żydów. I spodziewam się, że gdy JMP[an] sędzia zważy słuszne przyczyny, nakłoni miasto Kazimierz do powolności.

Zostaję z przyzwyczajonym na zawsze szacunkiem WMPana życzliwym bratem i unizonym sługą

Okęcki

[adres] WJMP[an] Wodzicki Szef Regimentu pod Imieniem Królewicza.

⁹⁹ Józef Wodzicki — najmłodszy syn kasztelana sandeckiego Piotra, adiutant Stanisława Augusta, później komendant Krakowa, zginął pod Szczekocinami 6 VI 1794 r.

34. DO MAKSYMILIANA SIERAKOWSKIEGO?¹⁰⁰

[Warszawa], 25 X 1783.

Kopia z Bibl. Czartoryskich, rkps 800 s. 35

Jaśnie Wielmożny Mci Panie i Kochany Bracie.

Doszedł mnie list JWPana de die 20 dabentis przez sztafetę. Mam także wiadomość, że przez tę samą sztafetę i Departamenta Sprawiedliwości doszła tak od prześw. Trybunału jako i od obywatelów eksplikacja, na co tak prędką być nie może rozulucja, bo wiadomo JWPanu, jak się tu rzeczy dzieją, i że nie zawsze komplet może się zebrać. Interea raportowałem to wszystko Królowi JMci, który zlecił mi obligować JWPana, żebyś registr directi mandati wstrzymać raczył, a wzajemnie Król IMć zaleci Komisji Skarbowej, aby podobnie wstrzymała się z takowymże registrem directi mandati, pokąd in pleno nie zajdzie rezolucja. Byłoby zaś dobrze, żeby tu jeden z wchodzących w ten interes zjechał dla porozumienia się i lepszego wyeksplikowania.

Pisałem już poprzedniczemi listami JWPanu, że Komisja Skarbowa eksplikuje się, że ex vi inscripti fori sądziła sprawę, a zatem że się w cudzą jurysdykcję nie wdała. Pisałem i to, że każda jurysdykcja będąc obrażona, może stroną obrażającą pozwać do swego sądu, co się także i w Trybunale dzieje. Na koniec proszę JWPana, żebyś w tej okoliczności był aniołem pokoju, póki in pleno nie zajdzie rezolucja. Jestem na zawsze z prawdziwym poważaniem JWPana.

Okęcki

35. DO CHRISTIANA SAMUELA FRIESE¹⁰¹

[Warszawa], 16 XII 1783.

Koncept pisany ręką sekretarza, tylko z boku wstawka piśmie Okęckiego. Bibl. Czartoryskich, rkps 760 s. 287

Projekt do responsu na list JMP[ana] posła rosyjskiego¹⁰²

¹⁰⁰ Maksymilian Sierakowski — kasztelan płocki, w latach 1783—84 marszałek trybunału koronnego.

¹⁰¹ Christian Samuel Friese (1740—1802) — saksończyk, sekretarz Stanisława Augusta, zarządzał nie tylko gabinetem, ale i majątkiem królewskim.

¹⁰² Otto Magnus Stackelberg (1736—1800) — poseł rosyjski Katarzyny II w Warszawie w latach 1772—1790. Lars Engeström — poseł szwedzki w Warszawie tak opisywał posła rosyjskiego „Fizjonomię miał nie piękną wcale, ale pełną wyrazu i inteligencji. W towarzystwie był przyjemny i wesoły. W sposobie obejścia zachowywał powagę, która przeradzała się w nieznośną dumę szczególnie względem tych, których podobało mu się lekceważyć. Daleko grzeczniejszy był dla obcych niż dla Polaków. Żadnych okrucieństw i gwałtów nie dopuścił się w czasie swego poselstwa w Warszawie. Przez lat 17 nawykłym był widzieć wszystko płaszcącym się przed sobą, częstokroć aż do największego upodlenia”. L. Engeström, dz. cyt., s. 56—57.

względem ukarania niektórych mieszczan warszawskich kons[ysto-rza] augs[burskiego] nie zdaje mi się być taki, ażebym go mógł podpisać, bo 1-mo nie przystoi, żebym ja tym responsem właśnie tak dekret ferował. Sądzę, że ci mieszczanie winni, ale na co ja mam zwłaszcza w response ministerialnym przed czasem potępiać stronę, byłoby to do twarzy mnie, który podobno w tej sprawie będę sędzią? 2-o nie wiem, za co się tak daleko zobowiązać „wiedzieć i dysponować całą sprawą, aż do tego punktu, żebym”¹⁰³ aż zapła-cenie z mojej kieszeni delatora wziął na siebie. 3-tio nie mogę także obiecywać egzekucji wojskowej w sprawie cywilnej za dekretem konsystorza dysydenckiego. Moją tylko jest rzeczą, żeby gdy mieszczanie przez stronę do mego sądu będą zapozwani, jak najprostsza i najkrótsza sprawiedliwość wymierzona była, ale na czyją to ma być instancją w to wchodzić nie powinienem.

36. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 6 I 1784.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 523

Najjaśniejszy Panie.

Donoszę o śmierci Turskiego¹⁰⁴ chorążego sieradzkiego, z przyłączeniem ekscerptu listu do mnie JKs. biskupa łuckiego¹⁰⁵, po którego przeczytaniu, gdy układana będzie z woli WKMcI Pana mego tego wakansu promocja, przynajmniej suplikuję na intencję tegoż JKs biskupa łuckiego, aby tak wypadła, żeby się choć jednym stopniem wyższy urząd dostał synowcowi jego Turskiemu¹⁰⁶, mającemu już aktualnie cześnikostwo radomskie w sieradzkim.

Oddaję to zupełnej woli i łasce WKMcI Pana mego.

Okęcki

37. DO CHRISTIANA SAMUELA FRIESE

[Warszawa], 25 I 1784.

List pisany obcą ręką, dopiero ostatnie zdanie ręką Okęckiego. Bibl. Czartoryskich, rkps 760 s. 421

Po przeczytaniu z uwagą tradukcji manifestu, o którą WMPana rekwirować zaleciłem, muszę WMPanu otwarcie przyznać, że znajduję wprawdzie w tym manifeście wiele przeciwko osobistości komisarzy królewskich, ale ciemny jeszcze jestem w tym, co w po-mienionym manifeście znajdować by się mogło przeciwko dekla-

¹⁰³ Wstawka pismem Okęckiego.

¹⁰⁴ Maksymilian Turski (zm. 1786) — chorąży sieradzki.

¹⁰⁵ Feliks Paweł Turski (1728—1800) — w latach 1770—1790 biskup łucki, później biskup krakowski.

¹⁰⁶ Ksawery Turski — w r. 1784 cześnik radomski.

racji JWPana posła w. rosyjskiego¹⁰⁷ i przeciwko reskryptowi kró-lewskiemu. Zaczem proszę WMPana, ażebyś mi wytchnął te wszyst-kie miejsca manifestu, które albo przez się albo z konsekwencji, mieszczanów na podpisie wyrażonych winnymi czynią. Chcę zaś o tym mieć dokładne objaśnienie, nie tylko dlatego, żebym wiedział, jak sobie w tym interesie postąpić, czyli będzie go można brać z rejestru takstowego, czyli też odłożyć go do kadencji spraw desy-denckich, ale też dla porozumienia jak i do jakiego stopnia będzie można dogodzić JWPanu posłowi rosyjskiemu w tę sprawę wdają-cemu się. „Przez wzgląd zwykłej ode mnie dla tego JW posła refe-rencji, proszę mi odpisać, gdyż przytomnie mówić może byś mnie WPan wolnego nie zastał”.

Okęcki

38. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 4 II 1784.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 527

Najjaśniejszy Panie.

Powinienem donieść WKMcI Panu memu, że JMPan Ossoliń-ski¹⁰⁸ był u mnie, oddał mi oryginalne zaświadczenie o życiu Sza-niewskiego starosty małogoskiego¹⁰⁹ pod datą 2 praesentis, których kopie przyłączam. Tenże JMPan Ossoliński prosi o wydanie re-skryptu wiadomego, a zapewne JMPan de Chaché¹¹⁰ ponowi za nim swojego Dworu interesowanie się.

Okęcki

39. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 1 III [1784].

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 535

Najjaśniejszy Panie.

Probostwo liwskie¹¹¹ jest w taryfie oznaczone, iż ma prowentu

¹⁰⁷ Mowa o M. Stackelbergu. Powodem do niezadowolenia mieszczan warszawskich wyznania augsburskiego było utworzenie senioratu gene-ralnego obojga wyznań. Seniozem został Aleksander Unruh starosta hamersztyński, usiłował on narzucić statuty, które dawały przewagę szlachcie luteranckiej. Unruh cieszył się poparciem posła rosyjskiego Stackelberga, dlatego Okęcki przypuszczał, że gdy będzie działał wbrew intencjom rosyjskim może zostać zaaresztowany.

¹⁰⁸ Zapewne Józef Kajetan Ossoliński — starosta sandomierski.

¹⁰⁹ Mowa o Konstantym Szaniawskim; chodzi o reskrypt uchylający kuratelę nad chorym Szaniawskim.

¹¹⁰ De Caché — rezydent Austrii w Warszawie w latach 1784—1792.

¹¹¹ Liw — miejscowość na Podlasiu pow. węgrowski, diecezja sied-lecka. W XVIII wieku parafia w archidiaconanie warszawskim należąca do diecezji poznańskiej. W moim artykule: Biskup Okęcki w poezji Wo-ronicza (Nasza Przeszłość T. 13: 1961 s. 155) podałem mylnie, że Liw pod-legał diecezji chełmskiej.

rocznego zł pol. 1.000. Proboszcz aktualny jeszcze żyje^{111a}, chociaż słaby, mam o tym wiadomość. Gdyby był już umarł, suplikowałbym WKMcI Pana mego o te szczupłe beneficium dla ks. Woronicza¹¹², młodego i pięknie aplikującego się. To probostwo nad insze potrzebuje ustawicznej rezydencji przy kościele.

Okęcki

40. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 4 III 1784.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 537

Sire.

Odbieram wiadomość dopiero o nagłej śmierci Łuszczewskiego¹¹³ starosty sochaczewskiego, mającego *emphiteusim* na starostwie, które co do intraty synowi jedynakowi, przez dyploma z czasem ekspediować się mające, dostać się powinno. Lecz starostwo do jurysdykcji *per electionem* pójdzie, jeżeli się ta śmierć rozgłosi, jestem obligowany i polecam łasce WKMcI Pana mego znajomego Mu dobrze i zasłużonego, zasiadającego aktualnie w kamerze WKMcI JMPana Szymanowskiego szambelana, czym cała ta dobra familia tym mocniej obowiązana WKMcI Panu memu zostanie.

Okęcki

41. DO STANISŁAWA AUGUSTA

Warszawa, 5 V 1784.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 w. 539

Sire.

Pytałem się o memoriał od JMPana Teppera¹¹⁴ WKM Panu memu oddany, lecz gdy nie ode mnie potrzebował w tym jakowych rekomendacji, jako teraz prosi tenże JMPan Tepper, więc i memoriał mi powierzony JMP[an] Schultz¹¹⁵ przytomny w kancelarii odebrał do siebie. Gdy teraz chcesz WKM P[anie] m[ój] łaskawie

^{111a} Dnia 11 V 1770 r. proboszczem liwskim został mianowany ks. Teodor Jezerski (30 IV 1745—1 III 1784).

¹¹² Jan Paweł Woronicz (1757—1830) — późniejszy prymas. Ten list najlepiej wykazuje, że młodym Woroniczem opiekował się Okęcki a nie Maciej Garnysz biskup chełmski i ks. Adam Czartoryski.

¹¹³ Walerian Łuszczewski — w r. 1775 otrzymał na 50 lat w posiadanie starostwo sochaczewskie, po jego śmierci w r. 1784 starostwo przeszło na jego syna Jana Pawła.

¹¹⁴ Piotr Tepper (zm. 1794) — najbogatszy bankier warszawski w czasach stanisławowskich.

¹¹⁵ Zapewne Karol Schultz — bankier, zięć Piotra Teppera.

przypisać swoją ręką na memoriale zalecenie, potrzeba, ażeby JMPan Tepper nowy podał memoriał, co mu zatrudnienia przynieść nie powinno.

Okęcki

42. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 15 V [1784].

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 543

Sire.

Mam honor przyłączyć do podpisu WKMcI Panu memu urzędy sandomierskie podług listu JW wojewody sandomierskiego¹¹⁶.

Przy tym ekscerpt inkwizycji i zaświadczenia o zdrowiu JMPana Rychłowskiego¹¹⁷, z reskryptem *revocationis curatela*.

Uniwersały na sejm do podpisu WKMcI Pana mego będą miał szczęście jutro przynieść, skoro czas i prace Waszej Królewskiej Mości Pana mego pozwolą podpisać listy cyrkularne na sejmiki przedsejmowe, których druga jeszcze połowa przyjdzie jeszcze do podpisu Pańskiego.

Okęcki

43. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 22 V 1784.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 549

Sire.

Papiery, które mam honor przyłączyć tu do podpisu WKMcI Pana mego, są: 1-o: Przywileje na urzędy checińskie podług listy od wojewody sandomierskiego¹¹⁸ przysłanej, na który przestaje podkomorzy sandomierski¹¹⁹ i JO k[sią]że IMć biskup płocki¹²⁰.

2-o: Przywilej na szambelanią dla Przyłuskiego¹²¹ doniósł mi JMPan wojewoda rawski¹²², iż go już uprosił u WKMcI Pana mego.

Okęcki

44. DO OTTONA MAGNUSA STACKELBERGA

[Warszawa], 12 VII 1784.

Kopia z Bibl. Czartoryskich, rkps 760 s. 627

Monseigneur.

Rien de plus juste que d'obvier à ce quele cours de la justice

¹¹⁶ Maciej Sołtyk — od r. 1774 wojewoda sandomierski.

¹¹⁷ Chyba chodzi o Stanisława Rychłowskiego — dawnego kasztelana spicimirskiego.

¹¹⁸ Mowa o Macieju Sołtyku.

¹¹⁹ Andrzej Dobiecki — syn Jana podczaszego radomskiego w r. 1764 chorąży checiński.

¹²⁰ Mowa o Michale Jerzym Poniatowskim.

¹²¹ Feliks Przyłuski został szambelanem w r. 1784.

¹²² Mowa o Bazyliu Wallickim.

ne soit pas interrompu par la cessation du Consistoire cependant comme j'ignore qu'elles sont les circonstances, qui empêchent la convocation du synode pour y dire un nouveau Consistoire par voye ordinaire, je prie V[otre] E[xcellence] de m'envoyer vendredi prochain que je serai de retour de ma campagne des personnes capables de m'éclaircir là dessus, car il est naturel de motiver dans le rescrit du Roi les raisons par lesquelles l'on a prolongé l'activité de l'ancien Consistoire par voye extraordinaire, des que j'aurai les informations nécessaires, je m'empresserai d'expédier le récent désiré.

J'ai l'honneur d'être avec les sentiments les plus distingués Monseigneur de V[otre] E[xcellence] le très humble et très obéissant serviteur

Okęcki

45. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 16 VII 1784.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 551

Sire.

Mam honor przyłączyć WKMcI Panu memu do poprawy Jego minutę przygotowanego biletu w wiadomym interesie do pośła rosyjskiego ¹²³.

Okęcki

46. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 19 VII [1784].

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 555

Sire.

Przy inkludowanym tu papierze na szambelanią dla JMPana Karola Skarbka ¹²⁴ do podpisu WKMcI Pana mego, mam honor przyłączyć bilet od wojewody łęczyckiego ¹²⁵ do mnie, za przyczynę prośby tej jemu obiecanej i przyspieszenia podpisu.

Okęcki

47. DO STANISŁAWA AUGUSTA

Moszny, 21 VIII 1784.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 557

Sire.

Długie pisanie wiadomej kopii musiało cokolwiek zabawić, żem

¹²³ Mowa o M. Stackelbergu.¹²⁴ Karol Skarbek został szambelanem w r. 1784.¹²⁵ Szymon Dzierzbicki (1720—1787) — od r. 1776 wojewoda łęczycki.

dopiero po południu odesłał ją JW Panu podkanclerzemu lit[tewskiemu] ¹²⁶, niżelim z Warszawy wyjechał. Już ją dotychczas zapewne odebrał. Poznasz WKM Panie mój z kopii, iż się nic złego nie stało ani polityce, a na ustawiczne subpozycje sposobu nie mam, gotów tylko jestem zawsze się sprawić zapytującej mnie mojej zwierzchności.

Na wtorkową sesję będę zapewne przytomny pełnić rozkaz WKMcI Pana mego.

Okęcki

48. DO STANISŁAWA AUGUSTA

Poznań, 12 IX 1784.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 698 s. 159

Sire.

Gdy mnie, dla funkcji mojej biskupiej aktualnej na tym miejscu wizyty kościoła kat[edralnego] poznańskiego, tak odległego od boku WKMcI Pana mego, zastaje wiadomość o śmierci księcia IMci prymasa ¹²⁷ w Paryżu r. b. Agu[sti] zaszej, nie mogę tylko przez list terazniejszy zanieść moją prośbę do tronu WKMcI Pana mego o ten wakans, conditionate jednak, jeżeli JWks. Imć biskup płocki ¹²⁸ nie zechce go akceptować, gdyż innej przeszkody dla niego przewidzieć nie mogę, w czym i do samegoż JW k[się]cia odzywam się.

Wyznaję ja Miłościwy Panie zawsze i teraz, iż mam więcej nad zasługi wartość i spodziewanie moje z łaski i szacunku WKMcI P[ana] m[ego] sobie oddane. Nie miałbym przyczyny dopraszania się więcej, gdyby mi nie było pobudką i prawdziwie potrzebą szukać spokojniejszego stopnia nad urząd kanclerski, już i w lecie przeszłemu, i słabości zdrowia doznajacemu.

Suplikuję za tym WKMcI P[ana] m[ego], ażebyś po wzięciu rezolucji JW. k[się]cia biskupa płockiego przyjął łaskawie moją prośbę, a po nim przed innymi konkurującymi raczył mi dać do tego ascensu preferencje.

Na każdym stopniu mam niepodległe żadnej odmianie przedsięwzięcie dowodzić prawdziwe przywiązanie i powinna Majestatowi WKMcI Pana mego wierność.

Okęcki

¹²⁶ Joachim Litawor Chreptowicz.¹²⁷ Mowa o Antonim Ostrowskim; po jego śmierci wszyscy biskupi prosili króla o wakujący urząd prymasa.¹²⁸ Prymasem został Michał Jerzy Poniatowski. D. 5 V 1785 r. biskup Okęcki celebrował uroczyste w kościele św. Jana.

49. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 28 IX 1784.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 698 s. 161

Sire.

Rekwirowany od JWKS. biskupa chełm[skiego]¹²⁹ o zapieczerowanie nominacji na opactwo łędzkie po śmierci ks. JMci prymasa¹³⁰ ekskuzowałem mu się dlatego, że dawniej też nominacja jemu akkordowana była napisana jeszcze jako biskupowi in partibus i referendarzowi naówczas koronnemu, co się z terażniejszą datą nie zgadza, trzeba ją odmienić, a zatem ostrzegając o tym JWKS. biskupa chełm[skiego], mam honor inne dla niego na toż samo do podpisu WKMcI Pana mego podać papiery. Pewny, że obiecana łaskę dopełnisz mu teraz WKM Pan mój łaskawie.

Okęcki

50. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 11 X 1784.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 698 s. 165

Sire.

Z tą usilnością, z jaką wykonywam wszystkie rozkazy WKMcI Pana mego, przylącam wygotowane dyploma sekretne do podpisu WKMcI Pana mego.

Jest pod datą, jak mogła być najwyższa do terażniejszej ekspedycji, i ta bardzo wystarcza ad omnem eventum ubezpieczenia dyplomowanego od wszelkich nieprzyjaznych napaści. Nie mogło być ekspediowane praecise pod datą dyploma powróconego od Wilgi¹³¹, bo tej daty nie znajduję za mego pieczętarstwa, i WKM raczysz sobie przypomnieć, że mu oddałem do rąk dyploma Wilgi, zapieczerowaną własną WKMcI P[ana] m[ego] pieczętką, jakie zastałem w papierach po śp. Młodziejowskim.

Po podpisaniu przyląconego tu podwójnego dyploma, jedno powinno być powrócone do akt kancelarii mojej a drugie zapieczerowane oddasz WKM z rąk swoich komu go destynujesz.

Ekstrakt przysięgi dyplomowanego nie jest teraz potrzebny i być nie może, bo produkowanie takiego ekstraktu byłoby w sądzie jakim potrzebne, gdzieby produkować same dyploma potrzeba, do czego wiem, że natenczas przyjąć nie może. Essencją jest jednak z prawa, ażeby się znajdowało w kancelarii, więc za przybyciem po sejmie tu osoby, przysięgę sekretnie wykona, a ekstrakt mu natenczas wydany będzie. Owszem suplikuję WKMcI P[ana] m[ego],

¹²⁹ Mowa o Macieju Garnyszu.¹³⁰ Mowa o Antonim Ostrowskim.¹³¹ Zapewne Ludwik Wilga — starosta grabowiecki i czernichowski.

ażebysz przy oddaniu z podpisem swoim dyploma, wyraźnie toż odbierającemu zalecił.

Sekret nie tylko ja, lecz i nowy sekretarz¹³² najściślejszy zapewne zachowa, a ja zupełnie kontent, iż kombinując zachodzące trudności znajduję sposób dopełnienia rozkazu i zasługowania protekcji królewskiej powinnego.

Okęcki

51. DO STANISŁAWA AUGUSTA

Warszawa, 17 X 1784.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 698 s. 167

Sire.

Kupiec jeden zagraniczny, w Poznaniu bawiący, potrzebuje WKMcI Pana mego, i podpisania literas salvi conductus, które przylącam na instancję JMPana Teppera.

Okęcki

52. DO STANISŁAWA AUGUSTA

Warszawa, 31 X 1784.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 698 s. 169

Sire.

Rad bym był razem z tymi uwagami na piśmie, które mam honor przylączyć, odesłać WKMcI Panu memu zapieczerowane papiery w ręce Pańskie, ażebyś po przeczytaniu wzmiankowanych uwag dysponował niemi podług swojej woli i przyczyn politycznych sobie lepiej wiadomych.

Lecz kiedy nie godzi mi się tego gatunku papierów pieczętować tylko za poprzedzającym stemplem, a kosztownym zapewne, bo dobra w reskryptach zawarte są bardzo znaczne, przeto oczekiwać muszę powtórnego jeszcze WKMcI Pana mego rozkazu i tego, ażeby strony starające się o reskrypta, lub kto inny miał komis starać się o stempel, za reasumowaniem się w bliskich dniach Komisji Skarbowej Koronnej tutaj i do tych to dalszych WKMcI Pana mego rozkazów, przysyłane mi reskrypta zatrzymuję w kancelarii, ażeby próżno po drogach przesyłane nie były.

Przylącam osobno pod kopertą JMPana Badeniego papier do komisji granicznej dla księżnej JMci marszałkowej¹³³ wk[oronnej] do podpisu Waszej Królewskiej Mości.

Okęcki

¹³² Ignacy Janiszewski — sekretarz pieczęci mniejszej.¹³³ W r. 1784 marszałkiem wielkim koronnym był Jerzy Wandalin Mniszech nie posiadający tytułu książęcego, więc zapewne chodzi tu o ks. Elżbietę z Czartoryskich Lubomirską, wdowę po poprzednim marszałku wielkim koronnym Stanisławie, zmarłym w r. 1783.

53. DO NN

[Warszawa], 10 XI 1784.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 698 s. 179

Na nalegania JWPana o respons ode mnie do Najjśniejszego Pana na list ostatni, mam honor ad interim Mu donieść, że nie ode mnie samego dependuje ta ekspedycja. Porozumiewanie się z Komisją Skarbową bierze ten czas, która wiadomo, że jeszcze à 7-ma 9-bris należącej kadencji nie sądzi etc., skoro jednak odbiorę stamtąd rezolucję, mój respons do rąk JWPana Kochanego Dobrodzieja odeślę.

Stateczny sługa
Okęcki

54. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 13 XI 1784.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 698 s. 181

Najjaśniejszy Królu, Panie Mój Miłościwy.

W response JW podkanclerzego lit[tewskiego]¹³⁴ na uwagi moje nad instrumentami kurlandzkimi, że nie odpowiada na żadną przyczynę ode mnie przytoczoną, ażebym miał honor wywieść się WKMciami P[anu] m[emu] dowodniej z tej prawdy, przyłączam go znowu in copia.

Tenże respons nie zawiera w sobie więcej jak tylko przepisany sposób starania się o stempel et de juribus cancellariae, o które z mojej strony mniejsza, i nie wchodzi ta myśl nigdy, gdzie idzie o dopełnienie rozkazu WKMciami P[ana] m[ego].

Sprawiłem się podług danej informacji w szukaniu stempla, jak mam honor przyłączyć osobną relacją sub lit. B, gdy zaś stempla tak łatwo ani tanio zyskać nie mogłem, na którym staraniu bez mojej winy kilka dni strawiłem, powracam papiery kurlandzkie nie przysłane, nie wiedząc, do czyich innych rąk by je oddać miał, nie mając od nikogo o nie rekwizycji. Bilet do p[ana] Segebarth^{134a} powraca się także do właściciela, odpieczetowany przez tegoż samego p[ana] Segebarth, a po tym gdy na stempel nie było ekspensy, od niegoż nazad odebrany. Przepraszam ja WKMciami Pana mego, że tą bagatelą fatyguję oczy Pańskie, lecz to dla punktualności wszelkiej wyciąga potrzeba, ile że przy liście WKMciami przyszedł.

Dyplomata na ordery obydwu podług przysłanej mi specyfikacji do podpisu WKMciami Pana mego przesyłam, zniosę się potem o wysłanie onych z JM marszałkiem nadwor[nym] kor[onnym]¹³⁵ dzisiaj tu przybyć mającym.

¹³⁴ Joachim Litawor Chreptowicz.^{134a} Prawdopodobnie Fryderyk Segebarth — buchalter banku Tépéra, nobilitowany 9 XI 1790 r.¹³⁵ Kazimierz Raczyński.

Jako z pomyślności doszłego sejmu z nieporównaną pracą i kosztem WKMciami Pana mego, tak i zbliżającego się powrotu ad Regiam w zupełnej czerstwości, jest każdego obywatela cieszyć się powinnością, a dopieroż moją, tylu dowodami protekcji królewskiej i dobrodziejstw dla mnie osobistych obowiązane¹³⁶.

Okęcki

55. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 29 XII [1784].

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 559

Mam honor odesłać list do miasta Gdańska już z poprawkami podług dzisiejszego rozkazu. Suplikuję, ażeby WKM P[an] m[ój] rozkazał mi powrócić pierwszy.

Ks[ia]żę JM Sułkowski¹³⁷ wojewoda poznański nalega na mnie o reskrypt dla siebie do komisji koszarnej, której przed kilkoma dniami z rozkazu WKMciami Pana mego miałem honor posłać do podpisu.

Okęcki

55a. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 27 I 1785.

Autograf z Archiwum Akt Dawnych. Zbiory Popielów rkps 204 s. 91

Sire.

Oddany mi wczoraj list od komisarzów kurlandz[kich] za reskrytem WKMciami P[ana] m[ego] wyznaczonych przez JMP[an]a de Königsfels^{137a} z insynuacją, aby prędko doszedł rąk WKMciami P[ana] m[ego] mam honor tu przyłączyć.

Omnes litteras salvi conductus do podpisu dla jednego niešťczęśliwego człowieka, wyegzaminowany przeze mnie i który prawnie wyjść może.

Okęcki

56. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 14 II 1785.

Autogr. z Bibl. Czartoryskich, rkps 735 s. 51

Sire.

Ten papier, który mam honor przyłączyć, oddał mi dopiero

¹³⁶ Uwaga innym pismem „JW Pan podkanclerzy Chreptowicz odpowiedział na list ten JWks. kanclerza w[ielkiego] kor[onnego], że nie ma co do odpowiedzenia i że odda papiery kurlandzkie temu od kogo je wziął”. Bibl. Czartoryskich rkps 698.¹³⁷ Agust Sułkowski — od r. 1782 wojewoda poznański.^{137a} Königsfels — sekretarz ambasady rosyjskiej. Przy poparciu posła rosyjskiego Stackelberga a także i Okęckiego — reprezentantem szlachty kurlandzkiej okręgu piltyńskiego został Karl Heinrich von Heyking.

o pilno JMPan metrykant Sowiński¹³⁹. Suma, która się w nim znajduje znaczna, może być podzielona na kogo WKM Pan mój w czasie rozkażesz i przed zapieczętowaniem weźmie się miano podług ady-sponowania WKMci P[an]a m[ego]. Sam to ofiaruje podający, i ma inny koniec pozyskania łaskawego WKMci podpisu — bez pragnienia ubogacenia się z tego.

Okęcki

57. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 15 II [1785].

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 735 s. 53

Sire.

Walog wiadomego kaduka jest wyrażony in contextu przywileju w sumie f. 50.000, więcej być nie może, a zapewne podział podług woli i dyspozycji WKMci P[an]a m[ego] nastąpi przed zapieczętowaniem, idzie tylko podającemu, aby nie był uprzedzony i dlatego byłem obligowany podać go WKMci Panu memu zaraz wczoraj.

Za odebranie konnotacji od WKMci P[an]a m[ego] komu jaką kwotę naznaczasz, będzie najściślej dopilnowano, aby się dosyć [?] stało przed wyjściem przywileju przez rewersa od zaszczyconego łaską królewską.

Okęcki

58. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 26 II 1785.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 561

Sire.

Przyłączam oryginalny rewers pana Sowińskiego podług rozkazu WKMci i konnotacji podziału mi przysłanej, dostatecznej.

Litera moratoria¹³⁹ dla Kellera, za którym interesował się JMKs. Ghigiotti, odeśle także do podpisu WKMci Pana mego, skoro zaświadczenie od magistratu będzie, obiecywane mi od JPana d'Essen¹⁴⁰, który się za tymże Kellerem interesuje.

Okęcki

¹³⁹ Cyprian Sowiński — metrykant kancelarii mniejszej koronnej.

¹³⁹ Prawo zwłoki dozwolone przez rząd dla dłużników co do oddania kapitałów z warunkiem płacenia procentów. Niewiadomo czy to chodzi o Franciszka Kellera szambelana królewskiego, czy o kogo innego.

¹⁴⁰ Franciszek August Essen (1720—1792) — rezydent saski w Warszawie.

58a. DO PIUSA KICIŃSKIEGO^{140a}

[Warszawa], 28 X [1785].

Autograf z Archiwum Akt Dawnych. Zbiory Popielów, rkps 201 s. 764

Kochany Sekretarzu.

Powracam WMPanu komunikowane mi wczoraj papiery.

Z k[się]żną wojewodziną nowogrodz[ką]^{140b} nie miałem okazji mieć nigdy znajomości, nie słuchałaby mego nakłaniania do zgody w sprawie zawilej i w galicyjskie subsellia się opierającej.

Podającemu swoją prośbę do króla JMci życzę wszelkiej pomyslności we wszystkich interesach, w których protekcji królew[skiej] zasięga, lecz mi żal tego utrudzenia, z którym łaskawego króla juridyicznymi zarzucają interesami i takowymi, w których in forma iudicaria trzebaby zasięść i słuchać patronów.

Dobry dzień WMPanu zasylam

Twój życzliwy brat i uniżony sługa

Okęcki

59. DO GAETANO GHIGIOTTI

[Warszawa], 18 XI 1785.

Archiwum Akt Dawnych: Archiwum Ghigiottiego pudło 36.
List pisany obcą ręką, tylko formułka grzecznościowa Okęckiego

Monsieur.

J'ai la satisfaction de vous envoyer ci jointe la patente de Conseiller de Cour pour M. Antoni Bertacchi¹⁴¹. Dès qu'elle sera timbrée M. Bertacchi n'a qu'à la reporter à ma Chancellerie, pour être scellée. Charmé d'avoir satisfait votre entremise Monsieur, je vous prie d'agréer l'assurance de l'estime sincère avec la quelle je suis constamment.

Votre très humble et très obéissant Serviteur
Monsieur

Okęcki

60. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 6 II [1786].

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 565

Sire.

Mam honor przyłączyć tu WKMci Panu memu list od miasta

^{140a} Pius Kiciński (1752—1828) — sekretarz królewski, w r. 1782 sekretarz sejmowy, poseł liwski na sejmie czteroletnim.

^{140b} Mowa o Franciszce Wiktorii z Woronieckich Jabłonowskiej, wdowie po wojewodzie nowogrodzkim. Książę Józef Aleksander Jabłonowski był wojewodą nowogrodzkim od 1755 r., w 1773 r. zrezygnował z tego urzędu, zmarł 1 IV 1777 roku.

¹⁴¹ Antonio Bertacchi został mianowany radcą dworu w r. 1785.

Gdańska in ordinae ustanowienia burgrabiego, do którego urzędu gdy jest położony p[an] Weickhmann¹⁴², ten sam co był delegowanym od miasta Gdańska do konwencji ostatniej z królem pruskim, i gdy o niego najbardziej proszą, reskrypt jest na niego napisany.

Urzędy płockie są napisane z wiadomością JO Ks. JMci pry-masa¹⁴³, jako o tym zapisana ręką jego informacja tu przyłączona zaświadcza.

Inne drobniejsze papiery przyłączam także podług dwóch szczególnych specyfikacji, do łaskawego podpisu WKMcI Pana mego.

Okęcki

61. DO PIUSA KICIŃSKIEGO?

[Warszawa], 7 II 1786.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 567

Pan Billewicz¹⁴⁴ pytany umyślnie ode mnie oświadczył, iż nie umie żadnej informacji dać w żądaniach grafowej de Dyhrn¹⁴⁵, należał tylko od niej, gdy miała sprawę Komisji Skarbowej k[oronnej]. Teraz w tej sprawie świeżo odbyta jest kondescencja w Kępnie, lecz nie ma żadnego uwiadomienia co się na niej stało, i nie potrafię podać sposobu, jak tej jejmości i inszym dać pomoc.

Zostawiony mi list odsyłam na powrót dla punktualności WPana.

Stateczny sługa
Okęcki

62. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 12 II 1786.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 569

Sire.

Mając śmiałość przyłączyć WKMcI Panu memu list oryginalny JMPana marszałka Trybunału K[oronnego]¹⁴⁶ interesującego się za kolegą swoim prezydentem, znać, że dobrze się z nim komportującym. Pozwolisz WKMcI Panie mój wiedzieć mi, co mam odpisać temuż JMPanu marszałkowi Trybunału, o co suplikuję.

Okęcki

¹⁴² Joachim Gabriel Weickhmann — burgrabia gdański.¹⁴³ Mowa o Michale Jerzym Poniatowskim.¹⁴⁴ Może Mateusz Billewicz — syn Aleksandra starosty rosieńskiego, słynął z chętnego wypelniania posług obywatelskich.¹⁴⁵ Hrabina Dyhrn miała w Kępnie 28 VII 1784 r. proces z Adamem Piotrowskim.¹⁴⁶ Adam Lasocki — syn Pawła chorążego sochaczewskiego, od r. 1775 kasztelan sochaczewski, w latach 1785—86 maszałek Trybunału Koronnego.

63. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 17 V 1786.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 577

Sire.

Przywileje na urzędy ziemi wiskiej podług listy przez JWPana wojewodę mazowieckiego¹⁴⁷ podpisanej mam honor przyłączyć do podpisu WKMcI P[anu] memu.

Okęcki

64. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 12 VI 1786.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 579

Sire.

Pozwoliłeś WKMcI Panie mój odesłać sobie memoriał i projekt do uniwersału za zdaniem Rady wydać się mogącego. Ten tu przyłączam do zupełnej poprawy lub odmiany, jaka się zdawać z woli WKMcI Pana mego będzie, i owszem życzę, ażeby ten projekt uniwersału był oddany na kilka dni do p. Departamentu Policji dla doskonałego roztrząśnienia.

JMPan Kozłowski¹⁴⁸ sekretarz w Departamencie Policji wie doskonale o dawnym projekcie w tymże Departamencie zaległym, na którym funduje się projekt do życzonego uniwersału.

Osobno mam honor przyłączyć egzemplarz procesu mego okólnego¹⁴⁹, który w tych dniach z ambon i przez rozesłanie via cursoria po diecezji tutejszej rozgłoszony będzie. Z okazji zaś Pragi pod Warszawą w innej diecezji już będącej, komunikowałem się JOKs-ciu JMci biskupowi płockiemu¹⁵⁰ i lubo nie mam jeszcze responsu spodziewam się, iż podobnie w swojej diecezji a osobiwie na Pradze uczyni.

Okęcki

65. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Moszny], 24 VII 1786.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 581

Sire.

O układzie sejmików poselskich ziemi wiskiej nie wiedziałem,

¹⁴⁷ Antoni Małachowski (zm. 1796) — w latach 1776—1780 pisarz wielki koronny, po śmierci J. Ogrodzkiego sekretarz wielki koronny 1780—84, od r. 1784 wojewoda mazowiecki.¹⁴⁸ Mowa o Wincentym Kozłowskim.¹⁴⁹ List okólny do całej diecezji poznańskiej o wielkich obowiązkach jałmużny, wydany 3 VI 1786. W tym liście biskup apelował do wiernych, by starali się odróżnić prawdziwie biednego potrzebującego pomocy od próżniaka-włóczęgi.¹⁵⁰ Krzysztof Szembek (1722—1797) — od r. 1785 biskup płocki.

oprócz JMPana Łączyńskiego¹⁵¹ stolnika gostyńskiego, który chociaż bez posesji w tamtejszej ziemi, lecz przez koligacje swoje zaufany o sercach obywatelów; jeździł tam nie dawno i już sobie pozamiawiał przyjaciół.

W tym momencie prawie na wsiadnym do mojej wioski nawiedził mnie JMPan Jan Potocki¹⁵² z oświadczeniem konkurencji swojej do poselstwa z tejże ziemi. Jam mu przedkładał niewczesne odezwanie się do doniesienia o tym WKMcI Panu memu i interesowane moje życzenia tej funkcji JMPanu Łączyńskiemu, który już przyzwoite kroki do tego poczynił tak tu jako i w ziemi. Z tym wszystkim mam za powinność donieść o tym zaraz WKMcI Panu memu, ażebyś podług woli swojej wziął w tym miarę, ile że znajduje się tu jeszcze JMPan podkomorzy¹⁵³ wiski w Warszawie.

Papiery dwa z mniejszych do podpisu WKMcI Pana mego, w nadzieję najłaskawszego Jego pozwolenia posyłam na ręce JPana Siarczyńskiego¹⁵⁴.

Okęcki

66. DO STANISŁAWA AUGUSTA

Moszny, 25 VII 1786.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 696 s. 709

Sire.

Rozkaz WKMcI P[ana] m[ego] wczorajszy dziś mnie dopiero tutaj na wsi bawiącego doszedł.

Nie idzie nigdy de iuribus cancellario, gdzie rozkaz WKMcI Pana mego zachodzi, lecz że szło o zastemplowanie, więc to znać zmudziło¹⁵⁵, iż jeszcze nie doszedł do rąk WKMcI P[ana] m[ego] na dzisiejszą pocztę.

Z procesu jeszcze niezakończonego między mieszczankami i księżmi Benedyktynami Sieciechowskimi pochodzi, że ich mieszczankowie nie chcą im być posłusznymi do niektórych robót przez klasztor nakazywanych, lecz w tym razie tak potrzebnym około grobel i tam od zalewu broniących. Napiszę niezwłocznie jako kanclerz i z rozkazu WKMcI do tegoż miasteczka¹⁵⁶ list napomi-

¹⁵¹ Piotr Łączyński — od r. 1781 stolnik gostyński, przeprowadzał z biskupem Okęckim dział dóbr Moszny, które kupił w r. 1795.

¹⁵² Prawdopodobnie Jan Potocki — dziedzic Radzyna, syn Eustachego cześnika koronnego, brat Ignacego.

¹⁵³ Franciszek Wilczewski.

¹⁵⁴ Antoni Siarczyński (1753—1820) — sekretarz sejmowy w r. 1791. Napisał diariusz sejmiku ordynaryjnego od 18 XII 1790.

¹⁵⁵ Zmudzić (starop.) — zbalamucić.

¹⁵⁶ Sieciechów — miasteczko w pow. kozienickim. Benedyktyni osiedlili się tam w XII wieku.

nalny, i odeślę go na ręce JMP[an]a burgrabiego Fontany¹⁵⁷, a gdyby jeszcze nie miał skutkować, czego się nie spodziewam, napisze się reskrypt nakazujący pod rękę WKMcI P[ana] m[ego], jaki rozkaz pański zajdzie.

Przykro mi jest najbardziej, że dla odjazdu mego stać się to na dzisiejszą pocztę nie mogło, lecz się stanie jak najprędzej.

Okęcki

67. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 3 VIII 1786.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 591

Sire.

Doszła mnie dobroczynna intencja WKMcI Pana mego względem żądania pana Krzysztofowicza.

Biorę śmiałość donieść WKMcI Panu memu, że dyplomatów liczba do uszczęśliwienia żądających tak późno tego dobrodziejstwa — już wyszła.

Pieczętarze z zapytania wydanych nad liczbę mieliby trudność eksplikowania się z źle trzymanego w tym punkcie rachunku, a bardziej do doskonalszej WKMcI Pana mego wiadomości oddają niż mojej własnej, jeżeli najpierwszy i bliski sejm nie poruszyły którego malkontenta w tym szperaniu. Oddają te krótko namienione przyczyny, chociaż mnie samemu nieprzyjemne, pod najwyższą uwagę i wolę WKMcI Pana mego.

Okęcki

68. DO STANISŁAWA AUGUSTA

Warszawa, 3 VIII [1786].

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 593

Sire.

Przytomny tu w Warszawie JWPan starosta rożański¹⁵⁸ chce dziś rano szukać szczęścia: mieć audiencją u WKMcI Pana mego, a lubo ma intencją być sam posłem z tejże ziemi, mam jednak nadzieję, że łaskawą WKMcI usłyszawszy inaczej determinacją, łatwo insze myśli przedsięwzięcie, o co ja na intencję starającego się o tęż

¹⁵⁷ Jan Kanty Fontana (1731—1800) — burgrabia zamku warszawskiego, architekt.

¹⁵⁸ Jan Lempicki — kawaler Orderu św. Stanisława od r. 1781.

funkcją synowca mego podśędka warszawskiego¹⁵⁹ suplikuję protekcji WKMcI Pana mego.

Papiery do podpisu WKMcI Pana mego, aby nie zalegały, mam honor przyłączyć.

Okęcki

69. DO STANISŁAWA AUGUSTA

Warszawa, 7 IX 1786.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 585

Sire.

Będąc przestrzeżony o krótkich już dniach życia JKs[iędz]a Dziewanowskiego¹⁶⁰ kapelana w korpusie kadetów, który zatem jest kanonikiem warszawskim kolacji WKMcI Pana mego. Gdyby się to sprawdzić miało, suplikuję WKMcI Pana mego o tęż kanonią dla ks. Witoszyńskiego¹⁶¹ lub dla Nagurczewskiego¹⁶²; obydwaj godni i zasłużeni WKMcI Panu memu. Przecież bardziej upraszam za pierwszym, jako oprócz zasług innych, przez lat sześć pracuje na ambonie w kolegiacie i zamku warszawskim, i dla honoru, który ma być słuchanym od WKMcI; przystałoby bardzo, ażeby z łaski Jego był aktualną kanonią zaszczycony.

Mam wiadomość o śmierci już nastąpionej JMPana Chronowskiego¹⁶³ burgrabiego zamku krakowskiego, co także za przywilejem WKMcI dawane bywa. Dawno jednego z tych burgrabstw życzył sobie dla tytułu wypracowany pod tyłu kasztelanami JMPan Ant[oni] Sikorski¹⁶⁴, którego lubo w tych dniach przytomnego nie masz, lecz niedługo ma powrócić. Śmiem na intencją jego i za nim suplikować łaski WKMcI Pana mego, ażebyś mu ten urząd burgrabstwa po Chronowskim konferować raczył.

Okęcki

¹⁵⁹ Józef Okęcki — syn Antoniego, w r. 1784 poseł warszawski. „Przyczyny do wyperswadowania JWKS. kanclerzowi koronnemu, iżby od usiłowanego promowania synowca swego na urząd podśędkostwa ziemi warszawskiej odstąpił raczył”, pisał nieznanemu szlachcic burzonożny tym, że biskup popierał swą rodzinę. „W tym wyborze jak chce JWKS. kanclerz byłby sąd ziemski warszawski z dwóch osób skoligaconych złożony, bo p. [Franciszek] Wołuński mający być sędzią ziemskim, ma za sobą siostrę kanclerza, a p. Okęcki, którego chce mieć podśędkiem, jest tak ks. kanclerza jako i żony p. Wołuńskiej synowcem”. Mowa o najstarszej siostrze biskupa Agnieszce. Protest nie pomógł, Józef Okęcki został podśędkiem warszawskim. Zob. Archiwum Akt Dawnych. Zbiory Popielów rkps 204.

¹⁶⁰ Jakub Dziewanowski (1725—1786).

¹⁶¹ Ignacy Witoszyński (1746—1809) — jezuita, nadworny kaznodzieja królewski; wielką popularnością cieszyły się jego kazania.

¹⁶² Ignacy Nagurczewski (1719—1811) — kaznodzieja i prefekt w konwiktach szlacheckim.

¹⁶³ Franciszek Chronowski (zm. 1786).

¹⁶⁴ Antoni Sikorski został burgrabią krakowskim.

70. DO ADAMA LASOCKIEGO¹⁶⁵

Warszawa, 10 IX 1786.

Kopia z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 587

Odebrawszy list JWMPana de [d]je 8 cur[entis] z smutną wiadomością o pożarze, jaki nieszczęśliwie potkał miasto Piotrków; ponieważ nie masz tu Najjaśniejszego Pana i dopiero pojutrze jest spodziewany, domyślam się z urzędu mego odpisać JWPanu przez umyślną sztafetę i otworzyć Mu moje zdanie, aby prześwietny Trybunał zatrzymał się z rozjechaaniem, bo za tym przykładem poszłaby palestra, a pacjenci w jaki ambaras byliby wprowadzeni! Podług mnie sądenie w [prześwietnym] Trybunale może być na kilka dni zawieszony, dopiero ostygnąwszy z poruszenia, jakie to nieszczęście musiało w przytomnych sprawić i rozpatrzywszy się w budowach, jakie zostaną. Jeżeli [prześwietny] Trybunał będzie się tam jeszcze mieścić mógł z palestrą i pacjentami, to przyjdzie mu się tam kontynuować. Jeżeli się zaś całe nie będzie mógł mieścić, naówczas, za uczynionym dokładnym raportem Najjaśniejszemu Panu, da się stąd rezolucją, gdzie się ma przenieść i co jest do czynienia.

To moje ad interesim zdanie proszę zakomunikować JW Kolegom, w oczekiwaniu zaś dalszych stamtąd wiadomości wyznaję się być z statecznym poważaniem.

Okęcki

71. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 26 IX 1786.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 595

Sire.

Oprócz JMPP. Węglińskich, którzy dziś sami pragną mieć honor oddać do rąk WKMcI Pana mego rezygnacją kasztelanii chełmskiej przez ojca swego z prośbą po postępującym JMPanu Poletyllu¹⁶⁶ na kasztelanii niższych dla siebie urzędów, przyłączam tu respons do mnie JMPana Kickiego koniuszego, który zleca mi suplikować WKMcI Pana mego, ażeby chorągwo krasnostawskie po Poletyllu dostało się Dydyńskiemu podczaszemu krasnostawskiemu¹⁶⁷, podczastwo Karolowi Dydyńskiemu kasztelaninowi chełmskiemu.

Jeżeli na dzisiejszej sesji Radnej może być umieszczona po ode-

¹⁶⁵ Zapewne Okęcki pisał do Adama Lasockiego marszałka Trybunału Koronnego. List nie jest oryginalny, nie zaznaczono też, że jest kopią. Do tego listu dołączony jest plan Piotrkowa.

¹⁶⁶ Wojciech Poletyło — czwarty syn Mateusza starosty glinickiego, chorąży krasnostawski, kasztelan chełmski od 27 X 1786.

¹⁶⁷ Józef Dydyński — w r. 1789 stolnik krasnostawski.

braniu rezygnacji ta elekcja, dlatego uprzedzam tym biletem wiadomość WKMcI Pana mego, nie mając innych interesów do doniesienia WKMcI Panu memu.

Okęcki

72. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 16 XI 1786.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 597

Sire.

Jeden przywilej na sąstwo pograniczne braclawskie po śmierci Lewandowskiego¹⁶⁹ miał dawno obiecane za rekomendacją swoją JW wojewoda ruski¹⁶⁹ od WKMcI Pana mego, prosi teraz o drugie post resignationem innego znowu sędziego w tejsze ścianie. Mam honor przyłączyć obydwu napisane przywileje do woli podpisu WKMcI Pana mego, oraz list oryginalny tegoż JW wojewody ruskiego.

Okęcki

73. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 23 XI 1786.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 603

Sire.

JMKs. Hohenzollern¹⁷⁰ biskup chełmiński pisał do mnie suplikując WKMcI Pana mego o nową prezentę do kościoła toruńskiego dla ks. Chełmskiego¹⁷¹ kanonika chełmińskiego. Wyraża i tak jest, iż do tego probostwa jest folwarczek pod panowaniem teraz pruskim, i że potrzebuje takiego posesora, który by tam był znajomym i miłym. Rezygnacji nie przysłał i chyba ją przyśle po oznajmieniu, że dla rekomendowanego pozyska łaskę WKMcI Pana mego, czego kancelaria przed zapieczętowaniem dopilnuje.

Inne papiery tu przyłączone mniejsze są, i mają w rubryce przyłączonej swoją suplikacją, które do woli i podpisu WKMcI Pana mego mam honor przyłączyć.

Okęcki

¹⁶⁹ Roch Lewandowski — w r. 1782 wojski większy winnicki, w latach 1784—1786 sędzia pograniczny braclawski.

¹⁶⁹ Stanisław Szczęsny Potocki (1750—1805).

¹⁷⁰ Karol Hohenzollern — w latach 1784—95 biskup chełmiński.

¹⁷¹ Heliodor Chełmski — scholastyk chełmiński.

74. DO PIUSA KICIŃSKIEGO

[Warszawa], 24 XI 1786.

Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 605. List pisany obcą ręką, tylko ostatnie zdanie Okęckiego

Przypomnisz WMPan Sobie, żeś mi z zlecenia króla JMci przed dwoma niedzielami memoriał szl[achetnego] Adama Teiga kommisanta kompanii solnej pruskiej w Płocku będącego oddał, na który nie wysłuchawszy drugiej strony nie mogłem dać odpowiedzi. Gdy teraz miasto Płock przysłało mi na ten memoriał eksplikacją, z której doczytuję się, że p. Teig nie tak w memoriale swoim napisał jak się rzeczy mają, więc napisałem minutę do responsu, posyłam ją jednak naprzód WMPanu, żebyś ją królowi JMci pokazał. Przyłączam w oryginałach tak memoriał p. Teiga jako i odpowiedź magistratu płockiego, o których wrócenie upraszam WMPana, bo się powinny zostać w kancelarii mojej. Zostawam na zawsze plena additione WMPana życzliwym bratem i uniżonym sługą.

Okęcki

75. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 1 XII 1787.

Autograf z Bibl. Czartoryskich rkps 928 s. 611

Sire.

Rozkazałeś WKMcI P[anie] mój przez JMPana Badeniego odesłać sobie in copia digresją na onegdajszego kazania¹⁷² w kaplicy zamkowej. Dopelniam to i przyłączam własną kaznodziei ręką napisaną, osnowa całego kazania w materii duchownej mówiona, wiadomo już WKMcI Panu memu, i o tę już zda mi się nie idzie.

Okęcki

76. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 21 I 1788.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 723 s. 689

Sire.

Gdy dla katarowej afekcji nie mam sposobności przytomnie oddać WKMcI Panu memu listu od JKs. Rokossowskiego¹⁷³ świeżo przeszłego Trybunału Kor[onnego] prezydenta, na moje ręce dzisiejszą pocztą przesłanego, biorę śmiałość prezentować go tu przyłą-

¹⁷² Mowa o kazaniu ks. I. Witoszyńskiego.

¹⁷³ Józef Rokossowski — kanonik gnieźnieński, oficjał generalny poznański.

czony, suplikując oraz za prośbą jego do łaskawości WKMcI P[an]a mego, jako wiedzący, iż sobie na nią tenże JKs. Rokossowski wszelką usilnością zasługiwał.

Okęcki

77. DO LOUIS DE QUENCY¹⁷⁴

Warszawa, 6 VIII 1788.

Kopia z Archiwum Akt Dawnych: Archiwum Ghigiottiego, pudło 36

A Mr. le comte Louis de Quency
chez Mr Daniel Bonfit Banquier
de Mrs Les Ambassadeurs
à Venise
Monsieur.

J'ai reçu le grand paquet, qu'il vous a plu de m'envoyer. L' in-cluse pour Madame la Princesse Sulkowska¹⁷⁵ a été rendue. Mais cette dame ne se trouve pas à present à Varsovie, il ne m'appartient pas Monsieur le comte d'entrer dans tout le détail de votre affaire, je me borne uniquement à vous assurer que la chancellerie épiscopale, celle de mon consistoire, et l'église paroissiale de S-te Croix, ont délivrés vos attestats gratis, les autres paroisses ont perçu en tout 21 florins de Pologne, c'est à dire en ducat d' Hollande et trois florins polonais. Pour le reste vous êtes absolument le Maître, Monsieur de faire telles recherches qui vous plairont pour découvrir la vérité relativement aux frais, pourvu que je n'y entre plus pour rien.

Je suis avec toute l'estime qui vous est due.

Monsieur Votre très humble et très obéissant Serviteur

Okęcki Év[eque] de Posp[anie]

78. DO PIUSA KICIŃSKIEGO?

[Warszawa], 31 X 1789.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 927 s. 415

Na odpowiedź memoriału Prz[ewielebnej] Magnuskiej, mnie z woli Najjaśn[iejszego] Pana przez ręce JMPana komunikowany,

¹⁷⁴ W Archiwum Ghigiottiego znajduje się 1 list Okęckiego do Louis de Quency w języku włoskim i 3 w języku francuskim. Na dwóch francuskich zaznaczono, że to kopie, trzeci zaliczam też do kopii Louis Basile Boisson de la Fortun de Quency (1754—1811) — po skończeniu wyższej szkoły inżynierskiej w Paryżu pojechał szukać szczęścia do Polski, gdzie został majorem artylerii w korpusie królewskim. Później wyjechał do Włoch. W r. 1789 powrócił do Francji.

¹⁷⁵ Prawdopodobnie Ludwika z Mniszków Sulkowska — córka Jana podkomorzego wielkiego koronnego, żona Augusta wojewody poznańskiego.

najlepiej służyć będą te aneksa, które tu przyłączam na stronę zgromadzenia JJPP[anien] Kanoniczek służące.

Oprócz tego wiem, że to zgromadzenie wiele już cierpi od tejże Prze[wielebnej] Magnuskiej siedzącej tu w Warszawie na ustroniu i stamtąd różne pisma do publiczności i partykularnych rozsyłającej.

Oddaje mnie statecznej łasce JWMPana życzliwy brat i uniożony sługa

Okęcki

79. DO STANISŁAWA AUGUSTA

[Warszawa], 6 IV 1790.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 731 s. 889

Najjaśniejszy Panie.

Ks. Wyszomirskiego¹⁷⁶ cystersa wcale z osoby ani z talentów nie miałem sposobności poznać, może JWPan starosta wschowski¹⁷⁷ mówił mi lub kto inny, co tego wyraźnie pamiętać nie mogę, za nim zapewnem odpowiedział to interesującemu się komużkolwiek (jeżeli to było dawniej), co na rozkaz WKMcI Pana m[ego] mam honor teraz przełożyć z poważnym respektem.

Zawszem był tego zdania, żeby zagranicznych z kraju zakonników nie wpuszczać nazad bez przyczyn do Polski.

Zakonnikiem będąc, nie tylko w klasztorze pod zakonnym przełożonym powinien pilnować swojej wokacji, lecz wyjeżdżając na dłuższy czas dla interesu jakowego, powinien mieć pozwolenie (o którym nie wiem) od przełożonego swego i te konsystorzowi miejscowemu w którym się bawi pokazać.

Jeżeli się dobrze w zakonie sprawował i ma talenta swemu powołaniu potrzebne, zapewne by inny klasztor cystersów, których jest kilka w Wielkopolsce, pomieścił i owszem wabił do siebie. Mają przy opatach i po klasztorach swoich różne funkcje, gdzie sprawując się dobrze, pozwalają im wygody, wolności i wszelkich względów więcej, oprócz tego mają beneficja curata, do których prawo mają rządzenia kościołami i pożytków z nich osobiście dla siebie brania i do których księży świeccy cisnąć się nie mogą. W diecezji poznańskiej jest takich kilkanaście beneficjów, samym tylko cystersom służącym.

Bez znajomości więc, z obcego teraz kraju, z obcej diecezji, bez najmniejszej konneksji, bo ani imię ani koligacja jego nie jest mi

¹⁷⁶ Cysters Wyszomirski skarżył się, że na jego nieszczęście rozdział beneficjów zależy od ludzi, a ci „zazwyczaj cudzych potrzeb uznawać niechęć”. Zob. rkps 731 Czart. Mimo widocznej niechęci Okęckiego król poparł prośbę cystersa.

¹⁷⁷ Antoni Kwilecki — syn Franciszka starosty wschowskiego, szambelan królewski, od r. 1789 starosta wschowski.

znajoma, miałem zda mi się przyczynę ekskuzować się JW. Kwileckiemu, jeżeli on mi dawniej o niego mówił.

Dyspensa dla zakonnika, aby mógł trzymać beneficjum do stanu księży świeckich należące, nie zależy od biskupa, ale go z Rzymu otrzymywać powinien. Świadczenia też o potrzebie tej dyspensy dla niego ofiarować nie mogłem z tych przyczyn, które tu wyrażam.

Za cóż koniecznie garnąć się ma do diecezji poz[nańskiej]. Z tego początku prośby dla cystersa Wyszomirskiego znać, że sobie tęskni w swojej wokacji i pod przełożonymi zakonnikami, że życzy sobie może beneficjum pod Warszawą, i zapewne gdy mu WKM rozkażesz odpisać, długo będzie fatygował swoją korespondencją co raz o nowe łaski i protekcje.

Chcąc dać jak najprędzej respons na rozkaz WKMci Pana mego, nie mogłem się widzieć z JW Panem Kwileckim posłem poznańskim, lecz by mnie inaczej informować nie mógł, jak z memoriału mi komunikowanego łatwo dojść można, który mam honor na powrót przyłączyć.

Okęcki

80. DO PIUSA KICIŃSKIEGO?

[Warszawa], 11 V 1790.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 731 s. 897

Odsyłam list do Najjaśniejszego Pana pisany od ks. Wyszomirskiego, któryś mi JW Panu wczoraj zostawił.

Gdy zachodzi wola i rozkaz Najjaśniejszego Pana, ja przyjmę do beneficjum świeckiego ks. cystersa Wyszomirskiego, szczególnie na dopełnienie rozkazu królewskiego, skoro będzie miał dyspensę rzymską, bo ta nie może być ode mnie ani od żadnego biskupa chociaż do własnej diecezji dawana. Temu zakonnikowi chce się koniecznie beneficjum świeckiego, a nie wie drogi, jaką ma trafić do niego, bo dyspensa ta nie od biskupa zależy. Powinien mieć wprzód wakujące i umówione beneficjum, a dopiero dyspensę na nie wyrabiać sobie w Rzymie powinien.

Czytając list jego, który odsyłam, muszę dotknąć cokolwiek jego wyrazów dla eksplikacji dokładniejszej JW Panu, lub, jeżeli będziesz widział sposobność fatygowania przy relacji ode mnie, Najjaśniejszemu Panu. Oprócz narzekania na swego przełożonego JWks. Lubstowskiego¹⁷⁸ komisarza generalnego ks[ięży] cystersów, że prawda nie może dojść do jego umysłu prałackiego, oprócz że i króla Imci żałuje, iż ludzie bok jego otaczający ludzi go umieją, pisze ten ks. cy-

¹⁷⁸ Benedykt Lubstowski — opat łędzki, komisarz generalny cystersów.

sters, jakobym donosił księdzu Lubstowskiemu przełożonemu o nim, czego nie pamiętam, i nie pisałem wcale o tym do Opatu przemęskiego¹⁷⁹ przy którym zostaje. Pisałem, chcąc się dowiedzieć o jego przymiotach i na to mam respons, że zaś cytuje dwóch innych zakonników w diecezji mojej, mających od kolatorów świeckich beneficja sobie dane Raczyńskiego i Drwęckiego¹⁸⁰, to nie dlatego tylko że są familianci, ale nie wie i wiedzieć nie był obligowany, że ci JWM kolatorowie, dający tym zakonnikom beneficja, submitowali się uroczyście kosztowne tychże kościołów uczynić podźwignienia, i to jest, co mnie determinowało przypuścić ich ad possidenda beneficia curata w diecezji mojej. Dla k[siędz]a zaś Wyszomirskiego, skoro sobie wyrobi dyspensę, rozkaz królewski będzie mi zapewne prawem i obowiązkiem najpunktualniejszego dopełnienia.

Zostawam z powiną rekognicją życzliwym bratem i uniżonym sługą

Okęcki

81. DO PIUSA KICIŃSKIEGO?

[Warszawa], 2 VI 1790.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 735 s. 57

Bardzo żałuję, że nie był zastany, kiedyś mnie JW Pan chciał nawiedzić.

Rozkazy królewskie są u mnie prawem, a zatem i ten w interesie księżnej Ponińskiej¹⁸¹ dopełnię jak można z powinnymi względami. List tej damy na powrót przyłączam.

JW Pana życzliwy brat i uniżony sługa

Okęcki

82. DO STANISŁAWA AUGUSTA

Moszny, 22 VII 1791.

Autograf z Bibl. Czartoryskich, rkps 928 s. 621

Sire.

Oddał mi JMPan Jakubson¹⁸² bilet WKMci Pana mego na tym miejscu mnie zastawszy.

Oprócz powinności mojej do uspokojenia osób w prawne kłótnie zachodzących, rozkaz WKMci Pana mego jest mi nowym obowiąz-

¹⁷⁹ Jan Szoldrski.

¹⁸⁰ Raczyński — dominikanin, proboszcz brodnicki i Drwęcki, dominikanin, proboszcz choryński.

¹⁸¹ Salomea z Szembeków Ponińska — druga żona Adama Ponińskiego, podskarbiego wielkiego koronnego.

¹⁸² Pewno Wilhelm Jakubson — nobilitowany w r. 1790.

kiem podjęcia się proponowanego kompromisu a wprzód godzenia stron dobrowolnie i oświadczyłem się podjąć tego, lecz to godzenie nie będzie tak skuteczne, jeżeli wprzód in forma kompromis między stronami nie będzie zapisany. Do zapisania tego obejmć się nie może bez pryncypalnej trzeciej strony: dwóch JWPP Lanckorońskich¹⁸³ braci, więc przelożyłem to przytomnemu tu JWPanu Jakubsonowi z przyjacielem swoim i prawnikiem co u mnie będącemu — sami przyznali tę potrzebę.

Był potem u mnie JMPan Trębicki¹⁸⁴ poseł inflancki imieniem JMPana Czerskiego¹⁸⁵ i toż samo przyznał, że bez JMPana Lanckorońskiego, czyniącego z obiema jurisquesitorami transakcję, zapisany kompromis być nie może.

Skoro więc JPP Lanckorońscy przypisać się zechcą do tegoż kompromisu, ja natenczas, dopełniając rozkaz WKMcI Pana mego, przyłożę wszelkiego starania o jak najprędsze pogodzenie stron i kompromisem potwierdzenie.

Dla punktualności śmiałem zatrudnić tym responsem i składam się z powinnym respektem u nóg WKMcI Pana mego.

Okęcki

83. DO GAETANO GHIGIOTTI

Moszny, 28 VII 1791.

Archiwum Akt Dawnych. Archiwum Ghigiottego, pudło 36. List pisany obcą ręką, tylko formułka grzecznościowa pisana przez Okęckiego

Monsieur.

Pour satisfaire à votre recommandation M. l'abbé Lochmann¹⁸⁶ obtiendra la prolongation de sa permission de dire la messe, et cette prolongation pourra être répétée d'un temps à l'autre selon que Mr Lochmann en aura besoin, il n'y a que cette sorte de permission qui se donne dans mon diocèse, et cela ne doit pas faire de la peine à votre recommandé Monsieur, aussitôt que tous les autres prêtres, qui ne sont point bénéficiers se trouvent soumis à la même règle. Au reste je suis charmé, Monsieur, de pouvoir vous assurer à cette occasion que je suis toujours avec mes anciens sentiments.

Monsieur Votre très humble Serviteur

Okęcki

à Mr le Prêlat Ghigiotti

¹⁸³ Prawdopodobnie chodzi o braci Lanckorońskich Joachima i Andrzeja — szambelana królewskiego.

¹⁸⁴ Antoni Trębicki (1764—1842) — w r. 1791 poseł inflancki.

¹⁸⁵ Może Piotr Czerski — w r. 1791 sędzia sądu apelacyjnego w Lublinie.

¹⁸⁶ Karol Lochmann (zm. 1803) — od r. 1782 kanonik krakowski, dostał pozwolenie na przedłużenie odprawiania mszy w diecezji Okęckiego.

84. DO MARCO ANTONIO MOSCARDINI¹⁸⁷

Warszawa, 31 I 1792.

Archiwum Akt Dawnych. Archiwum Ghigiottego, pudło 36. List pisany obcą ręką, tylko formułka grzecznościowa pisana przez Okęckiego

Monsieur.

Je vous prie d'assurer MGr le Nonce que j'apprécie comme je le dois, la confiance que Son E[xc]cellence] veut bien mettre en moi, en me chargeant, par délégation, de prononcer sur l'affaire de divorce de Mr Szydłowski. Quoique je fus déjà instruit de la dite délégation, cependant aucune des parties ne s'est pas encore présentée chez moi, des qu'elles viendront et me présenteront l'instrument de la délégation, vous pouvez Monsieur, assurer Son E. le Nonce, que j'accepte la charge, et que je tacherai de répondre à la confiance, dont Son E. m'honore.

Agréez Monsieur, les sentiments d'estime, avec lesquels je suis Monsieur Votre très humble serviteur

Okęcki

à Mr l'Auditeur de la Nonciature

Indeks osób

Aleksandrowicz Jan Alojzy, oficjal warszawski, list 3	Bułatowska, list 21
Badeni Stanisław, sekretarz królewski, listy: 15, 16, 22, 25, 28, 52, 75	Chelmski Heljodor, scholastyk chelmiński, list 73
Bertacchi Antonio, radca dworu, list 58	Chreptowicz Joachim Litawor, podkanclerzy litewski, listy: 21, 25, 47, 54
Billewicz Mateusz, list 61	Chreptowicz Karol Litawor, chorąży nadworny litewski, list 15
Boisson de Quency Louis, list 77	Chronowski Franciszek, burgrabia krakowski, list 69
Bonfit Daniel, bankier, list 77	Cieciszowski Adam Józef, pisarz wielki koronny, listy: 3, 5, 6, 7, 13, 16, 17, 19, 20, 22, 23, 26, 27, 28
Borch Jan Andrzej, kanclerz wielki koronny, wstęp list 4	Cieciszowski Kasper, oficjal generalny warszawski, list 24
Boski Józef, list 12	Cielecki Jan Zaremba, kasztelan spicimirski, list 9
Branicki Ksawery, hetman wielki koronny, list 32	Cieszkowski Mikołaj, szambelan królewski, list 19
Bromirski Jan, chorąży plocki, list 8	Czerski Piotr, sędzia, list 82
Brüggen Ernest Wilhelm, list 23	
Brzeski Norbert, list 11	
Brzeski Tomasz, list 11	

¹⁸⁷ Audytorem czyli zastępcą w sprawach sądowych nuncjusza był Marco Antonio Moscardini. Nuncjuszem apostolskim w latach 1784—94 był Ferdinando Saluzzo — biskup kartagiński.

- Dąbski Stanisław, chorąży brzesko-kujawski, list 10
 Dembowski Jan, sufragan kujawski, list 16
 Dobiecki Andrzej, podkomorzy sandomierski, list 43
 Drwęcki, proboszcz choryński, list 80
 Dydyński Józef, podczaszy krasnostawski, list 71
 Dydyński Karol, kasztelan chełmski, list 71
 Dyhrn, hrabina, list 61
 Dzierzbicki Szymon, wojewoda łęczycki, list 46
 Dzewanowski Jakub, kapelan korpusu kadetów, list 69
 Engeström Lars, poseł szwedzki, list 35
 Essen Franz August, rezydent saski, list 58
 Fontana Jan Kanty, burgrabia warszawski, list 66
 Friese Christian Samuel, sekretarz Stanisława Augusta, listy: 35, 37
 Gallberg, minister elektora reńskiego, list 13
 Garnysz Maciej Grzegorz, biskup chełmski, listy: 16, 49
 Ghigliotti Gaetano, kanonik warszawski, listy: 18, 58, 59, 83
 Goszniowski? list 30
 Grabiński Wojciech, starosta stężycki, list 27
 Grzegorzewski Józef, miecznik czerski, list 22
 Grzymała Wojciech, podsędek łomżyński, list 19
 Gurowski Rafał, kasztelan gnieźnieński, list 5
 Heyking Karl Heinrich, delegat kurlandzki, list 55a
 Hohenzollern Karol, biskup chełmiński, list 73
 Howen Otto Hermann von, ochmistrz dworu kurlandzkiego, list 23
 Hoys L., konsul w Nantes, list 22
 Hübsch z Kolonii, list 1
 Ichnatowski Tomasz, wojski łyczowski, list 21
 Jabłonowska Franciszka, wojewodzina nowogrodzka, list 58a
 Jakubson Wilhelm, list 82
 Janiszewski Ignacy, sekretarz pieczęci mniejszej, list 50
 Jezierski Teodor, proboszcz liwski, list 39
 Kaczorowski Antoni, chorąży wołkowski, list 30
 Keller Franciszek, szambelan królewski, list 58
 Kiciński Pius, sekretarz kancelarii królewskiej, listy: 58a, 61, 74, 78, 80, 81
 Kicki Jan, koniuszy koronny, listy: 22, 71
 Klein Ludwik, lokaj Stanisława Augusta, list 24
 Komarzewski Jan, general-lejtnant, list 31
 Königsfels, sekretarz ambasady rosyjskiej list 55a
 Kortum Ernest, sekretarz ks. kurlandzkiego, list 8
 Kossakowski Antoni, sekretarz i tłumacz gabinetu spraw zagr., list 29
 Kozłowski Wincenty, sekretarz departamentu policji, list 64
 Krasieński Kazimierz, oboźny koronny, list 2
 Kretkowski Jakub Zygmunt, starosta przedecki, list 16
 Krzysztofowicz, list 67
 Kunicki Franciszek, starosta czułycki, list 2
 Kurdwanowska Humbelina, matka kuchmistrza koronnego, list 2
 Kurdwanowski Placyd Jan, kuchmistrz koronny, list 2
 Kwilecki Antoni, szambelan królewski, starosta wschowski, list 79
 Lanckoroński Andrzej, szambelan królewski, list 82
 Lanckoroński Joachim, list 82
 Lasocki Adam, kasztelan sochaczewski, listy: 62, 70
 Lewandowski Roch, sędzia pograniczny braclawski, list 72
 Lewiński Stefan, biskup łucki, list 29
 Lipski Kazimierz Leon, opat lubiński, list 26
 Lipski Tadeusz, kasztelan łączący, list 26
 Lochmann Karol, kanonik krakowski, list 83
 Lubomirska Elżbieta, księżna marszałkowa wielka koronna, list 52
 Lubstowski Benedykt, komisarz generalny cystersów, list 80

- Łączyński Piotr, stolnik gostyński, list 65
 Lempicki Jan, starosta rożański, list 68
 Lubieński Stefan, opat trzemeszeński, list 26
 Łuszczewski Walerian, starosta sochaczewski, list 40
 Magnuska, kanoniczka, list 78
 Machałowski Antoni, wojewoda mazowiecki, list 63
 Małachowski Jacek, podkanclerzy koronny, listy: 16, 25
 Małachowski Piotr, kasztelan wojnicki, list 14
 Miaskowski Marcin, kawaler maltański, list 9
 Mier Jan, starosta hermanowski, list 1
 Mikorski Józef, podkomorzy gostyński, list 9
 Młodziejowski Andrzej Stanisław, kanclerz wielki koronny, wstęp, listy: 1, 16, 50
 Mniewski Andrzej, list 10
 Moscardini Marco Antonio, audytor nuncjusza, list 84
 Nagurczewski Ignacy, kaznodzieja, list 69
 Ogrodzki Jacek, sekretarz wielki koronny, listy: 1, 2
 Okecki Józef, podsędek warszawski, list 68
 Okecki Kazimierz, cześnik czerski, list 12
 Opacki Chryzostom, kasztelan wiski, list 7
 Ossoliński Józef Kajetan, starosta sandomierski, listy: 28, 38
 Ostrowski Antoni, prymas, listy: 5, 11, 26, 48, 49
 Ostrowski Tomasz, kasztelan czerski, listy: 12, 22
 Piaskowski Mikołaj, podkomorzy krzemieniecki, list 19
 Poletyło Wojciech, kasztelan chełmski, list 71
 Poniatowski Michał Jerzy, prymas, listy: 8, 16, 43, 48, 60
 Ponińska Salomea, żona podskarbiego wielkiego koronnego, list 81
 Potocki Jan, list 65
 Potocki Józef, kasztelan krzywiński, list 10
 Potocki Stanisław Szczęsny, wojewoda ruski, list 72
 Prymowicz, ksiądz unicki, list 29
 Przyjemski Ignacy, podkomorzy łomżyński, list 7
 Przyłuski Feliks, szambelan królewski, list 43
 Quency Louis de, zob. Boisson
 Raczyński, proboszcz brodnicki, list 80
 Raczyński Kazimierz, marszałek nadworny koronny, listy: 3, 5, 54
 Radoszewski Stanisław, chorąży kowalski, list 10
 Rogalski Antoni, metrykant, list 16
 Rokossowski Józef, kanonik gnieźnieński, list 76
 Rudnicki Karol, miecznik brzesko-kujawski, list 10
 Rudzki Józef, cześnik czerski, list 12
 Rybiński Marceł, podczaszy brzeski, list 10
 Rychłowski Stanisław, kasztelan spicimirski, listy: 9, 42
 Saluzzo Ferdinando, biskup kartagiński, nuncjusz, list 84
 Segebarth Fryderyk, list 54
 Siarczyński Antoni, sekretarz sejmowy, list 65
 Sierakowski Antoni Maciej, sędzia sejmowy, list 24
 Sierakowski Maksymilian, kasztelan płocki, list 34
 Sikorski Antoni, burgrabia krakowski, list 69
 Sikorski Antoni, sekretarz kancelarii wielkiej koronnej, list 4
 Sikorski Mikołaj, listy: 15, 28
 Skarbek Karol, szambelan królewski, list 46
 Słomiński Jan Nepomucen, metrykant, list 15
 Słonka Teodor, skarbnik czerski, list 12
 Smogorzewski Jazon, metropolita ruski, list 29
 Sokołowski Teodor, stolnik kowalski, list 11
 Sołtyk Maciej, wojewoda sandomierski, listy: 42, 43
 Sołtykowa Salomea, wdowa po staroście żwinogrodzkim, list 32
 Sowiński Cyprian, metrykant, listy: 56, 58
 Stackelberg Otto Magnus, poseł rosyjski, wstęp, listy: 32, 35, 37, 44, 45, 52a

- Stanisław August, listy: 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 32a, 34, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 52a, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 58a, 60, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 78, 79, 80, 81, 82
- Stamirowski Tomasz, sędzia chełmski, list 2
- Sułkowska Ludwika z Mniszchów, żona Augusta, list 77
- Sułkowski August, wojewoda poznański, list 55
- Sumiński Piotr, kasztelan kowalski, list 17
- Szaniawski Konstanty, starosta małogoski, listy: 28 38
- Szembek Krzysztof, biskup płocki, list 64
- Szoldrski Jan, opat przemęcki, list 80
- Szultz Karol, bankier, list 41
- Szydłowski, list 84
- Szymanowski Józef, szambelan królewski, list 40
- Tęgoborski Walerian, sekretarz gabinetu spraw zagranicznych, list
- Teig Adam, urzędnik kompanii 23 solnej, list 74
- Tepper Piotr, bankier, listy: 41, 51
- Trębicki Antoni, poseł inflancki, list 82
- Turski Feliks Paweł, biskup łucki, list 36
- Turski Ksawery, cześnik radomski, list 36
- Turski Maksymilian, chorąży siedradzki, list 36
- Unruh Aleksander, starosta hamerszyński, list 37
- Walicki Bazyli, wojewoda rawski, listy: 9, 43
- Wężyk Kazimierz, poseł podlaski, wstęp
- Węgliński Łukasz, podkomorzy chełmski, list 2
- Węgliński Wojciech, kasztelan chełmski, listy: 2, 71
- Weickhmann Gabriel Samuel, burgrabia gdański, list 60
- Wilczewski Franciszek, podkomorzy wiski, list 65
- Wilga Ludwik, starosta grabowiecki, list 50
- Wilkanowski Franciszek, sędzia łęczycki, list 6
- Witoszyński Ignacy, nadworny kaznodzieja, listy: 69, 75
- Wodzicki Józef, adiutant Stanisława Augusta, list 33
- Wołowicz Andrzej, kanonik płocki, list 18
- Wołuńska Agnieszka z Okęckich, żona sędziego ziemskiego warsz., list 68
- Wołuński Franciszek, sędzia ziemski warszawski, list 68
- Woronicz Jan Paweł, proboszcz liwski (późniejszy prymas), list 39
- Wyszomirski, cysters, listy: 79, 80
- Zamoyski Andrzej, kanclerz wielki koronny, wstęp
- Zieliński Aleksander, poseł nurski, wstęp